

"MINÄ USKON ETTÄ TÄÄLLÄ ON TOINEN ÄITI"

- Maahanmuuttajaperheiden kokemuksia kasvatuskumppanuudesta ja kotoutumisen tukemisesta päivähoitossa

Enni Nuora
Raisa Vinter

Opinnäytetyö

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala		
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn tekijä(t) Enni Nuora ja Raisa Vinter		
Työn nimi ”Minä uskon, että täällä on toinen äiti”- Maahanmuuttajaperheiden kokemuksia kasvatuskumppanuudesta ja kotoutumisen tukemisesta päivähoidossa		
Päiväys	Sivumäärä/Liitteet	57/2
Ohjaaja(t) Marjaana Tuovinen		
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Kuopion Kaupunki/ Tuuliviirin päiväkot		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin maahanmuuttajaperheen kokemuksia kasvatuskumppanuudesta ja kotoutumisen tukemisesta Kuopion kaupungin Tuuliviirin päiväkodissa. Tutkimuksella haluttiin tuoda näkyväksi millainen merkitys päiväkodin kanssa tehtävällä yhteistyöllä on maahanmuuttajaperheille. Tutkimustulosten avulla Tuuliviirin päiväkodin henkilökunta sai tietoa siitä, mitkä asiat maahanmuuttajaperheet ovat kokeneet hyvinä päiväkodin kanssa tehtävässä yhteistyössä ja, missä asioissa päiväkot voi vielä kehittää toimintaansa.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin teemahaastatteluilla. Haastatteluihin osallistui vanhempia kuudesta (6) eri perheestä ja ne toteutettiin marraskuun 2010-tammikuun 2011 aikana. Jokainen haastattelu nauhoitettiin ja analysoitiin teoriaohjaavalla analyysillä. Aineiston kuvauksessa käytettiin apuna Bronfenbrennerin ekologista mallia.</p> <p>Tutkimuksen pohjana toimi teoreettinen viitekehys, jossa perehdyttiin maahanmuuttajaperheiden kotoutumiseen ja sen haasteisiin sekä kasvatuskumppanuuden toteuttamiseen maahanmuuttajaperheiden kanssa. Maahanmuuttajaperheen kotoutumista sekä kasvatuskumppanuutta tarkasteltiin Bronfenbrenner ekologisen teorian (1979) kautta.</p> <p>Tutkimuksessa tuli esille, että maahanmuuttajaperheet ovat saaneet tukea päiväkodilta lapsensa hoitoon ja kasvatukseen liittyvissä asioissa. Päiväkot on myös tukenut maahanmuuttajalasten suomen kielen oppimista ja kouluvalmiuksia. Lapsen päivähoidon kautta myös vanhemmat ovat oppineet suomen kieltä ja suomalaista kulttuuria, millä on ollut vaikutusta koko perheen kotoutumiseen.</p> <p>Maahanmuuttajaperheet olivat pääasiassa tyytyväisiä päivähoitoon, mutta halusivat enemmän osallistua päiväkodin toimintaan ja tutustua samalla muihin vanhempiin. Tämä tukisi vanhempien suomen kielen oppimista ja ehkäisisi perheen syrjäytymistä yhteiskunnasta sekä laajentaisi perheiden sosiaalista verkostoa.</p>		
<p>Avainsanat</p> <p>kasvatuskumppanuus, kotoutuminen, kotouttaminen, maahanmuuttaja, varhaiskasvatus</p>		

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
THESIS

Abstract

Field of Study Social Services, Health and Sports			
Degree Programme Degree Programme in Social Services			
Author(s) Enni Nuora and Raisa Vinter			
Title of Thesis “ I believe that here is other mother”- experiences of immigrant families about educational partnership and supporting social integration in day care			
Date		Pages/Appendices	57/2
Supervisor(s) Marjaana Tuovinen			
Client Organisation /Partners City of Kuopio/ Day-care center Tuuliviiri			
<p>Abstract</p> <p>This thesis studied the experiences of immigrant families about educational partnership and supporting social integration in the day care center Tuuliviiri. The aim of the study was to gather information about what kind of experiences immigrant families have about the co-operation between the day care center and them.</p> <p>The study was qualitative and the material was gathered by theme interviews. The interviews were made between November 2010 and January 2011 and there were six(6) immigrant families who participated in this study. All interviews were recorded and analyzed with a theory-guided content analysis and the results were represented with the ecological theory of Bronfenbrenner.</p> <p>The theoretical part of this study dealt with social integration and its` challenges as well as educational partnership with immigrant families. Social integration and educational partnership were also studied through Bronfenbrenner`s ecological theory(1979).</p> <p>The research shows that the immigrant families have got support in education and care of the children from the day-care center. The day care center has also supported the children`s Finnish language skills and their readiness for school. Through the day-care of their children, the parents have also learnt some Finnish language and about the culture. This has supported the immigrant families` social integration to the Finnish society.</p> <p>The immigrant families were mainly satisfied with their children`s day-care, but they wanted to take part more in activities of the day care center and familiarize themselves with other families. These matters would support the immigrant parents` Finnish language skills and extend the families` social network.</p>			
Keywords social integration, immigrant, educational partnership, early childhood education			

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	8
2	PÄIVÄHOITO TUKEMASSA MAAHANMUUTTAJAPERHEEN KOTOUTUMISTA	10
2.1	Maahanmuuttajaperheen erityistarpeiden huomiointi päivähoitossa	12
2.2	Sosiaalisten suhteiden merkitys kotoutumisessa.....	14
2.3	Kotoutumiseen liittyvät vanhemmuuden haasteet	15
3	KASVATUSKUMPPANUUDEN MERKITYS MAAHANMUUTTAJAPERHEILLE	17
3.1	Dialogisuus kasvatuskumppanuuden perustana	18
3.2	Kumppanuussuhteen rakentuminen päivähoiton alussa.....	20
3.3	Kasvatuskeskustelut maahanmuuttajaperheiden kanssa	22
3.4	Maahanmuuttajavanhempien osallisuus	24
4	EKOLOGINEN KASVATUSTEORIA	26
4.1	Kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan ekologisessa viitekehyksessä	27
4.2	Kasvatuskumppanuus ekologisessa viitekehyksessä.....	29
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	32
5.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset	32
5.2	Laadullinen tutkimus	32
5.2.1	Teemahaastattelu.....	33
5.2.2	Aineiston analysointi	35
6	TUTKIMUKSEN TULOKSET	38
6.1	Päiväkotitukemassa maahanmuuttajaperheen kotoutumista.....	38
6.1.1	Päiväkotitukemassa lapsen kotoutumista	39
6.1.2	Päiväkodilta saatu tuki vanhempien kotoutumiseen	40
6.2	Kasvatuskumppanuus maahanmuuttajavanhempien kanssa	41
6.2.1	Päivähoidon aloitusvaihe	42
6.2.2	Päivittäiset kohtaamiset ja kasvatuskeskustelut	43
6.2.3	Vanhempien osallisuus	45
7	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	48
8	POHDINTA.....	51
	LÄHTEET	55

LIITTEET

Liite 1 Tutkimuslupa

Liite 2 Teemahaastattelurunko

1 JOHDANTO

Maahanmuuttajien määrä lisääntyy kaikkialla maapallolla nopean väestökasvun takia. Tämän takia myös maahanmuutto Suomeen lisääntyy. Ennusteiden mukaan Suomeen muuttaa 300 000-400 00 maahanmuuttajaa seuraavan kahden vuosikymmenen aikana (Paavola & Talib 2010, 23.) Maahanmuutto tuo muutoksia Suomen väestörakenteeseen, mikä takia on yhä enemmän tarvetta tutkimukselle, joka tuottaa maahanmuuttajia, etnisiä vähemmistöjä ja monikulttuurisuutta koskevaa tietoa (Rastas 2005, 78). Yhteiskunnan kansainvälistyminen ja monikulttuuristuminen ovat tuoneet mukanaan myös kysymykset kulttuurierojen merkityksestä ja kulttuurien erilaisuudesta kohtaamisissa monilla eri elämänalueilla (Rastas 2005, 86). Yksi tällainen elämänalue on maahanmuuttajalapsen päivähoito ja päivähoidossa tehtävä yhteistyö maahanmuuttajaperheiden kanssa.

Lapsen päiväkotiin laittaminen on yksi perheen kotouttamista tukeva toimenpide. Lapsen päivähoitoa toteutetaan yhdessä maahanmuuttajaperheen kanssa. Perheen ja päivähoidon välisestä yhteistyöstä käytetään nimitystä kasvatuskumppanuus, jonka tärkein tavoite on jaettu asiantuntijuus. Jokainen vanhempi on oman lapsensa asiantuntija ja päivähoidon tehtävä on antaa ammatillista tukea vanhemmuudelle lapsen hoidossa ja kasvatuksessa sekä toteuttaa lapsen laadukasta varhaiskasvatusta moniammatillisessa työyhteisössä.

Kasvatuskumppanuudella on suuri merkitys maahanmuuttajaperheen kotoutumiselle, koska vieraaseen maahan sopeutuminen ja sosiaalistuminen ovat perheelle haastavia asioita. Yhteistyö päivähoidon ja perheen välillä on intensiivistä ja sillä voidaan vaikuttaa perheen arkeen ja elämään. Päiväkodissa lapsi oppii suomen kielen ja saa valmiuksia elämään uudessa kulttuurissa.

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on Kuopion kaupungin Tuuliviirin päiväkoti, jossa kolmasosa päiväkodissa hoidossa olevista lapsista on maahanmuuttajataustaisia. Päiväkodilla on yli 10 vuoden kokemus monikulttuurisuudesta. Päiväkodilla työtä maahanmuuttajaperheiden kanssa pidetään päiväkodin rikkautena, koska maahanmuuttajaperheiden kanssa saadaan joka päivä oppia uusia asioita ja laajentaa maailman-

kuvaa. Toimintavuoden 2011–2012 tavoitteeksi Tuuliviiri on asettanut päiväkodille tutustua yhä paremmin asiakasperheiden tapoihin ja kulttuureihin ja näin lisätä ymmärtämystä maahanmuuttajalasten taustoja kohtaan. (Tuuliviirin päiväkotikoti 2011.)

Maahanmuuttajaperheiden kanssa työskentely tuo mukanaan myös haasteita, jotka johtuvat kulttuurien erilaisuudesta sekä siitä, että päiväkodin henkilökunnalla ja lasten vanhemmilla ei välttämättä ole aina yhteistä kieltä. Tämän takia Tuuliviirin päiväkodilla on tarve saada asiakaspalautetta, miten maahanmuuttajaperheiden kanssa tehtävä yhteistyö on onnistunut ja missä asioissa sitä voitaisiin vielä kehittää. Maahanmuuttajaperheiden näkökulman esiin tuominen on tärkeää myös sen takia, että Kuopion alueella ei ole tehty tämänkaltaisia tutkimuksia. Opinnäytetyön tavoitteena on saada tietoa siitä, millaisia kokemuksia maahanmuuttajaperheillä on päiväkodin yhteistyön toteutumisesta perheen kotoutumisen ja päiväkodissa toteutettavan kasvatuskumppanuuden näkökulmista. Opinnäytetyössä käytimme Urie Bronfenbrennerin ekologista teoriaa (1979), jossa painotetaan ympäristön ja ihmisen välistä vuorovaikutusta.

Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin kvalitatiivisella eli laadullisella menetelmällä. Aineisto kerättiin teemahaastatteluilla tehden yksilö- ja ryhmähaastatteluja kuudelle perheelle. Aihe on meille sekä ammatillisesti, että henkilökohtaisesti tärkeä, koska molemmilla on tarkoitus tehdä töitä varhaiskasvatuksen parissa, johon olennaisena osana nykyään kuuluu myös monikulttuurisuus. Päivähoitoa maahanmuuttajien näkökulmasta on tutkittu aika vähän, joten toivomme että opinnäytetyön avulla voimme täydentää aikaisempia tutkimuksia ja tuoda lisätietoa siitä, miten kasvatuskumppanuuden avulla perheen kotoutumista voitaisiin tukea.

2 PÄIVÄHOITO TUKEMASSA MAAHANMUUTTAJAPERHEEN KOTOUTUMISTA

Vuonna 2010 Suomessa oli 167 954 ihmistä, joilla oli ulkomaalainen kansalaisuus (tilastokeskus 2011). Kuopiossa ulkomaalaisten väestöosuus vuonna 2010 oli 1,7 % eli 1 663 ihmistä (Sisäasiain ministeriö 2011, 9). Syntyperältään ulkomaan kansalaista, joka elää muualla kuin kotimaassaan pysyvästi tai väliaikaisesti kutsutaan maahanmuuttajaksi. Maahanmuuttaja voi olla siirtolainen, pakolainen, turvapaikanhakija tai paluumuuttaja. Hän voi saapua maahan vapaaehtoisesti tai pakosta. Vapaaehtoinen maahanmuuttaja muuttaa kotimaastaan enemmän tai vähemmän omasta tahdostaan. Monesti muuton syynä voi tällöin olla toivo taloudellisesti paremmasta tulevaisuudesta tai uuden maan poliittisesti vapaammat olot. Vapaaehtoinen maahanmuuttaja voi tulla maahan myös opiskeluiden tai perhesyiden takia. Pakosta maahan tullut on joutunut lähtemään kotimaastaan sotaan ja ympäristöön liittyvien syiden takia tai jonkun muun syyn takia, jonka perusteella voi joutua vainotuksi. (Talib, Löfström & Meri 2004, 20- 21.)

Maahanmuuttaja voi tulla maahan yksinään tai kokonaisena perheenä. Maahanmuuttajaperheet voivat olla hyvin erilaisia keskenään ja erota toisistaan niin lähtömaan, maahantulossyyn, kotoutumisresurssiensa kuin perhemuutonsakin suhteen. On tärkeää ymmärtää, mitä maahanmuutto, kotoutuminen ja etniseen vähemmistöön kuulumisen merkitsevät maahanmuuttajaperheen hyvinvoinnille, jotta perheellisistä maahanmuuttajista voisi tulla yhdenvertaisia ja täysivaltaisia yhteiskunnan toimijoita. (Neliapila-hanke 2006.)

Maahanmuuttajille on laadittu laki kotouttamisesta, jonka avulla pyritään auttamaan maahanmuuttajien sopeutumista Suomeen. Kotouttamisella tarkoitetaan viranomaisten järjestämiä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja voimavaroja (FINLEX 1999/493). Lasten ohjaaminen suomalaiseseen päivähoitoon ja varhaiskasvatukseen on yksi kotoutumista tukeva toimenpide. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 106.) Kotoutumisella taas tarkoitetaan maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä; tavoitteena osallistua työelämään ja yhteiskunnan toimintaan samalla heidän omaa kieltään ja kulttuuriaan säilyttäen (FINLEX 1999/493).

Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on lakisääteinen oikeus kunnan järjestämään päivähoitoon. Päivähoitoa järjestetään perheen tarpeen mukaisesti kokopäiväisesti, osapäiväisesti tai osaviikkoisesti. Jos vanhemmat opiskelevat tai käyvät työssä muuten kuin päiväaikaan, voidaan lapselle järjestää hoitoa iltapäiväkodissa tai sellaisessa päiväkodissa, joka toimii ympäri vuorokauden. On olemassa myös yksityisiä päiväkotia, joissa päivähoito tapahtuu jollain muulla kielellä kuin suomeksi tai päivähoito on suuntautunut jonkun uskonnon tai ideologian mukaan. (Könönen, Alitolppa-Niitamo & Novitsky 2009.)

Suomeen tulevan maahanmuuttajan voi olla vaikea ymmärtää suomalaista päivähoitojärjestelmää, koska omassa kotimaassa päivähoitojärjestelmää ei välttämättä ole ollut olemassa, mutta ilman päivähoitoa lapset jäävät helposti vaille suomen tai ruotsin kielen oppimismahdollisuuksia, sosiaalisia valmiuksia ja myös perusopetuksen edellyttämiä oppimisvalmiuksia. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007.) Se, että lapset eivät ole päivähoidossa, vaikuttaa myös siihen, että vanhempien kontaktit suomalaiseen yhteiskuntaan saattavat jäädä vähäisiksi. Päivähoito tukee lapsen kautta myös vanhempien kotoutumista Suomeen. Päivähoidon kautta vanhemmat voivat tutustua muihin maahanmuuttajaperheisiin, sekä myös suomalaisiin perheisiin. Jos vanhemmat haluavat hoitaa lapsiaan kotona, pitäisi päivähoidon sijaan järjestää muuta toimintaa, jotta kaikki maahanmuuttajalapset saisivat tasavertaiset lähtökohdat ja oppimisvalmiudet. sekä myös kotoutuisivat Suomeen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007.)

Suomalaisessa päivähoidossa toteutetaan YK:n lapsen oikeuksien sopimusta, sekä suomalaista lainsäädäntöä ja asetuksia. Lain säädäntö on keskeisin ohjauksen välinen lasten päivähoidossa, koska laissa ja asetuksissa määritellään toiminnan vähimmäisvaatimukset. Laki lasten päivähoidosta (1973/36, 2a§) edellyttää, että päivähoito tukee kotia lapsen kasvatustehtävässä ja edistää lapsen kokonaisvaltaista kehitystä lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Asetuksessa lasten päivähoidosta (1973/239, 1a§) on säädetty, että laissa esitettyjen kasvatustavoitteiden lisäksi suomen- tai ruotsinkielisten, saamelaisten, romanien ja maahanmuuttajaryhmien lasten oman kulttuurin tuntemusta on tuettava yhdessä kyseisen kulttuurin edustajan kanssa. Päivähoitolain- ja asetuksen lisäksi eri kieli- ja kulttuuritaustaista väestöä koskevat lait, on huomioitava varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Yksi näistä laista on yhdenvertaisuuslaki (2004/21, 4§), jonka mukaan ketään ei saa syrjiä etnisen tai kansallisen alkuperän, kansallisuuden, kielen tai uskonnon perusteella. Tämä laki

velvoittaa viranomaisia edistämään yhdenvertaisuutta. (Remsu 2006, 10.) Tämän takia yhä useammalla päiväkodilla on haasteena, miten monikulttuurisuus tulisi huomioida päiväkotien toiminnassa. Monikulttuurisuudella tarkoitetaan eri kulttuurien vastavuoroisuutta ja tasavertaista rinnakkaiseloä. Päivähoidon tehtävä on tukea maahanmuuttajaa lasta ja lapsen perhettä kasvamaan kahden kulttuurin kansalaisiksi sekä tukea lapsen kasvua kaksikieliseksi. On tärkeää myös vahvistaa kaikkien lasten kasvua erilaisuuden kunnioittamiseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen (Stakes 2008.)

Maahanmuuttajalasten varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuspalveluiden yhteydessä siten, että lasten sosiaalisia kontakteja ryhmässä tuetaan ja lapsi saa olla osa varhaiskasvatusryhmää. Suomalainen varhaiskasvatus perustuu tyttöjen ja poikien tasa-arvoon, yleisiin varhaiskasvatuksen tavoitteisiin ja oman kielen ja kulttuurin tukemiseen. Varhaiskasvatuksen henkilökunnalta vaaditaan hyvää kulttuurista ymmärrystä, jotta perhe ja lapsi voidaan ottaa varhaiskasvatuksen toteutuksessa ja suunnittelussa huomioon ja jotta yhteistyö perheen ja kasvatushenkilökunnan välillä olisi toimivaa. Ensisijainen vastuu lapsen oman äidinkielen tukemisessa on perheellä itsellään, mutta kasvatushenkilökunnan tehtävä on rohkaista lasta käyttämään omaa äidinkieltään. (STAKES 2007, 39.)

2.1 Maahanmuuttajaperheen erityistarpeiden huomiointi päivähoidossa

Maahanmuuttajalapsen ja perheen asiakkuus päivähoidossa edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä paljon. Tarvittavia taitoja ovat muun muassa suomen tai ruotsin kielen opettamisen taidot ja osaaminen oman äidinkielen oppimisen tukemisessa sekä kulttuuri- ja uskontokasvatuksen toteuttamisessa. Myös työntekijän ihmissuhde- ja kohtaamistaidot sekä kulttuurien tuntemus korostuvat, silloin kun lapsen ja perheen kulttuuristausta ei ole suomalainen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007.)

Päiväkotia, jossa suuri osa lapsista on maahanmuuttajataustaisia, voidaan kutsua monikulttuuriseksi päiväkodiksi. Monikulttuuriselle päiväkodille on olemassa tiettyjä periaatteita, joita monikulttuuriseksi kutsutun päiväkodin olisi hyvä työstää ja toteuttaa. (Paavola & Talib 2010, 227.)

Lasten kasvatuksen ja hoidon lähtökohtana tulisi olla lasten taustat, tiedot ja taidot, jolloin jokaista lasta pitää kohdella yksilönä. Päiväkodin henkilökunnalla pitäisi olla myös paljon odotuksia ja positiivista suhtautumista lapsen oppimisen suhteen, koska ilman näitä asioita lapsen laadukas hoito ja kasvatus ei toteudu. Jokaiselle lapselle ei välttämättä tarvitse aina asettaa samoja tavoitteita ja lapsen yksilölliset kyvyt pitäisi ottaa huomioon sekä kehittää ja arvioida niitä. Lasten kulttuuristausta tulisi pitää posi-

tiivisena moninaisuutena lapsiryhmälle. Kasvattajan arvostus lapsen taustoja kohtaan näkyy vuorovaikutuksessa ja vaikuttaa positiivisesti lapsen identiteetin sekä kognitiivisen kasvun kehittymiseen. (Paavola & Talib 2010, 229.)

Lapsen oma äidinkieli on osa hänen identiteettiään. Se on merkki etnisestä ja kulttuurisesta yhteenkuuluvuudesta ja siten osa kulttuuria. Lapsi oppii omaa kulttuuriaan oppiessaan omaa äidinkieltään ja se vahvistaa lapsen identiteettiä ja itsetuntoa. Lasta ei pitäisi kieltää käyttämästä omaa äidinkieltään päiväkodissa, koska se on tuhoisaa lapsen itsetunnon ja identiteetin kehitykselle. Lapsen oman äidinkielen tukeminen ja sen opettaminen päiväkodissa, on keskeistä lapsen positiivisen identiteetin kehittymisen kannalta. Lisäksi hyvä äidinkielen taito vaikuttaa positiivisesti toisen kielen oppimiseen, koska lapsen äidinkielessä omaksutut asiat siirtyvät kielestä toiseen. (Paavola & Talib 2010, 231–232.)

Suomen kielen oppiminen on myös ensiarvoisen tärkeää lapsen tulevaisuuden kannalta. Lapset oppivat päiväkodissa paljon kieltä luonnollisissa vuorovaikutustilanteissa, mutta kielen ohjattu oppiminen on lapselle myös erittäin tärkeää. Kielen luonnollinen oppiminen ja ohjattu oppiminen täydentävät toisiaan ja nivoutuvat yhteen ja lopulta on vaikea sanoa, mikä on ympäristöstä omaksuttua ja mikä opetuksessa opittua. Kielen opettamisessa tulisi ottaa huomioon myös kielen sosialisointi- ja kommunikaatiokulma. Koska, jos lapsi ei ole sosiaalistunut päiväkodin kieleen, kulttuuriin ja kommunikaatioon, niin hänelle voi aiheutua ongelmia kielen oppimisessa. Suomalaisen puhetyyli, voi olla hyvin erilainen kuin jonkun muun kulttuuriin oman kielen puhuminen, koska jokaisessa kulttuurissa on omat kielenkäytönmallit, jotka nousevat sen maan kulttuurista. Niinpä lapsi ei välttämättä ymmärrä suomalaista kielenpuhuminen mallia eli puheeseen kuuluvia ilmeitä ja erilaisia äänensävyjä. Tämä voi aiheuttaa lapsen ja opettajan välille väärinkäsityksiä. Olisikin tärkeää, että päiväkodin henkilökunta tuntisi muiden kulttuurien omia tapoja ja kommunikaatiomuotoja, koska silloin välttyttäisiin väärinkäsityksiltä, jotka aiheuttavat vain turhaa mieli pahaa. Suomen kielen opetuksessa pelkkä sanastojen ja fraasien opettaminen ei ole lapsen kielen oppimisen kannalta keskeisin asia, vaan tärkeää on myös opettaa miten pyydetään ja käsketään tai millä ilmeillä tiettyjä asioita viestitään. Nämä asiat ovat kulttuurisidonnaisia ja sen takia erilaisia eri etnisten ryhmien kommunikaatiossa. (Paavola & Talib 2010, 232–233.)

Tuuliviirin päiväkodinjohtajan Tuula Nuotion mielestä maahanmuuttajalapsen päivähoito kannattaisi aloittaa lapsen ollessa 3-vuotias, koska sen ikäisenä oma kieli on jo opittu ja silloin myös suomen kielen oppiminen on helpompaa. (Nuotio 27.5.2010.)

Maahanmuuttajavanhempien kanssa päiväkodin henkilökunta käyttää puhutun kielen lisäksi apuna myös erilaisia kuvia sekä kehonilmaisua, jotta asioille pystyttäisiin saamaan yhteinen ymmärrys. Monesti arkitilanteissa kommunikointi voi olla haastavaa, koska suomen kielen taito voi olla heikkoa tai yhteistä kieltä vanhempien kanssa ei ole ollenkaan. Vanhemmilla on mahdollisuus tuoda myös omaa kulttuuriaan esille päiväkodin arjessa. Tuuliviirissä on vietetty esimerkiksi venäläistä teetäsekä esitelty eri kulttuureja niin vanhempainilloissa kuin päiväkodissa vietetyissä teemapäivissä. (Nuotio 27.5.2010.)

2.2 Sosiaalisten suhteiden merkitys kotoutumisessa

Päivähoito toimii olennaisena osana sosiaalisten taitojen kehittämisessä maahanmuuttaja lapsille. Sosiaalisten taitojen myötä lapsi pystyy muodostamaan sosiaalisia suhteita toisiin lapsiin. Varhaiset vuorovaikutuksen kokemukset lapsuudessa antavat pohjan kommunikoinnin oppimiselle. Joillekin lapsille päivähoito voi myös olla ainut paikka, jossa kuullaan ja käytetään suomen kieltä.

Sosiaalisten taitojen puute saattaa johtaa siihen, että lapselle kasaantuu myöhemmällä iällä ongelmia ja lapsi voi jopa syrjäytyä sosiaalisista kontakteista kokonaan. Jo varhainen sosiaalisten taitojen oppiminen ja harjoittelu luovat hyvää pohjaa sille, että myöhemmin saadaan onnistumisen kokemuksia sosiaalisissa kontakteissa. Taitojen karttuessa lapset voivat oppia hallitsemaan hankaliakin sosiaalisia tilanteita ja he oppivat uusia asennoitumistapoja ratkaistakseen ongelmatilanteet. Lapset voivat myös oppia kehittyneempiä asenteita sosiaalisissa tilanteissa ja heidän sosiaalinen kompetenssinsa vahvistuu. Lapset tarvitsevat omien vertaistensa kanssa onnistumisen tilanteita sosiaalisissa kontakteissa ja päivähoito luo tähän hyvän mahdollisuuden. (Kauppila 2005, 134–135.) Sosiaalisilta taidoiltaan lapset voivat kehittyä eri tavoin ja eri tahdissa. Sosiaalisten taitojen oppiminen on tiiviisti yhteydessä kielen oppimiseen ja kommunikatiivisiin valmiuksiin. (Kauppila 2005, 135.)

Sosiaaliset taidot jaetaan sanallisiin ja sanattomiin taitoihin. Sanattomiin voi kuulua mm. että lapsi osaa kohdistaa oman mielenkiintonsa ja osaa myös osoittaa mielenkiintoaan toisia kohtaan. Sanattomaan viestintään kuuluu myös ilmeet ja eleet ja kehon asentojen tulkinta. Sosiaalisiin viestinnän taitoihin lasten kohdalla liittyy se, että lapset ovat tietoisia toisista lapsista ja heidän käyttäytymisestään, lapset tietävät miltä

ihminen näyttää ja kuinka se käyttäytyy, lapsella on myös kyky kuunnella ja toimia annettujen ohjeiden mukaisesti. (Kauppila 2005, 136.) Lapsen sanallisiin taitoihin kuuluu mm. kyky ilmaista omia mielipiteitään ja kyky tehdä valintoja sosiaalisissa tilanteissa. Vähitellen lapsi omaksuu kyvyn keskustelun aloittamiseen, ylläpitämiseen ja lopettamiseen, huomioiden toiset keskustelukumppanit. Lapselle kehittyy vähitellen kyky sosiaaliseen vastavuoroisuuteen, joka tarkoittaa lapsen kykyä antaa informaatia ja ottaa sitä vastaan toisilta. (Kauppila 2005, 136, 138.)

Päivähoidolla on merkittävä rooli myös vanhempien sosiaalisille suhteille, koska maahanmuuttajaperheillä on monesti hyvin vahva yhteisö oman kulttuurin edustajien kanssa, jolloin sosiaaliset suhteet suomalaisten kanssa voivat olla hyvin heikot. Monesti myös lasten sosiaaliset suhteet päiväkodin ulkopuolella rajoittuvat omaan yhteisön lapsiin ja aikuisiin. Yhteisöt voivat toimia henkisenä tukena uusissa tilanteissa perheille. Ne voivat antaa tietoa suomalaisesta kulttuurista ja tavoista tai toimia suosittelevana vanhemmille työpaikkaa etsittäessä. Yhteisöjen avulla voidaan ylläpitää myös omaa äidinkieltä sekä harjoittaa uskonnollisia tai kulttuurisia perinteitä. Ne voivat tuntua myös turvapaikoilta, jos sopeutuminen uuteen maahan on ollut haastavaa ja perhe on joutunut kokemaan paljon pettymyksiä. Joillakin maahanmuuttajilla uskonnon merkitys kasvaa maahanmuuton myötä selvästi. Ristiriitaisuudet oman kulttuurin ja Suomen kulttuurin välillä voivat aiheuttaa sen, että maahanmuuttajien yhteisöt ovat suomalaisesta yhteiskunnasta erillisiä saarekkeita, joissa ei yritetä kotoutua ympäröivään yhteiskuntaan. (Neliapila-hanke 2006.)

Jotta maahanmuuttajaperheet kotoutuisivat paremmin ja oppisivat suomen kielen hyvin, niin se edellyttää sitä, että heillä olisi myös sosiaalisia verkostoja suomalaisten kanssa, omaan yhteisöön sulkeutumisen sijaan. Päiväkodin järjestämällä erilaisilla tapahtumilla sekä vanhempien kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan tukea sitä, että eri kulttuureista tulevat vanhemmat tutustuisivat toisiinsa ja pystyisivät sitä kautta laajentamaan omia verkostojaan. Ystävystyminen suomalaisiin perheisiin auttaisi maahanmuuttajaperheitä Suomeen kotoutumisessa ja tukisi suomen kielen taitoja, koska suomen kielen käyttäminen voi joillekin perheille vahvan yhteisöllisyyden takia jäädä hyvin vähäiseksi.

2.3 Kotoutumiseen liittyvät vanhemmuuden haasteet

Maahanmuuttajaperheessä lasten ja vanhempien sopeutuminen uuteen maahan tapahtuu eri tahtiin. Lapset sopeutuvat uuteen maahan yleensä nopeammin, koska

lapset tutustuvat päiväkodissa ja koulussa henkilökunnan ja kavereidensa kautta uuteen kulttuuriin ja oppivat samalla kieltä. Vanhemmat, jotka kannustavat lapsensa monikulttuurisia valmiuksia, auttavat lastaan hyödyntämään uuden maan mahdollisuudet paremmin. Vanhemmat, jotka eivät opi suomen kieltä, eivätkä kulttuuria, pyrkivät noudattamaan oman kotimaansa tapoja niin paljon kuin mahdollista, koska he eivät pysty osallistumaan aktiivisesti työelämään. Myös vanhemmat, jotka ovat joutuneet kokemaan pettymyksiä suomalaisessa kulttuurissa, pitävät kiinni omista tavoistaan ja perinteistään entistä tiukemmin. Maahanmuuttajavanhemmat voivat seurata eri viestimien välityksellä kotimaansa uutisia ja tapahtumia, jolloin he tavallaan elävät kahdessa maailmassa yhtä aikaa. Tällaisessa tapauksessa vanhemmat elävät Suomessa lapsensa välityksellä. (Talib, Löfström & Meri 2004, 55–56.)

Vanhempien ja lasten väliset roolit voivat vaihtua toisinpäin, jolloin lapsi saattaa joutua ottamaan liikaa vastuuta ja ohjailemaan vanhempiaan uudessa yhteiskunnassa. Seurauksena voi olla, että vanhemmat menettävät auktoriteettinsa vanhemmuutensa ja lapsi menettää huolettoman lapsuuden. Vanhemmuuden kannalta uuteen yhteiskuntaan sopeutuminen, uuden kielen oppiminen ja sosiaalisten verkostojen luominen on ensiarvoisen tärkeää maahanmuuttajavanhemmalle. Myös naisten ja miesten roolit eri kulttuurien välillä voivat vaihdella. Suomalainen tasa-arvoisuus käsite voi olla vaikea sisäistää perheille, jotka tulevat kulttuurista, jossa noudatetaan perinteisiä miehen ja naisen rooleja. Kotoutumisen kannalta tällaisesta kulttuurista tulevalle miehelle olisi annettava mahdollisuus säilyttää oma arvokkuutensa osallistumalla työelämään ja muuhun yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Samalla myös naisille pitää taata mahdollisuudet kotoutumiseen sekä tiedottaa suomalaisista tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin liittyvistä periaatteista. Jos vain perheen toinen vanhempi on työelämässä ja saa sitä kautta paremman kielitaidon ja tuntemuksen yhteiskunnasta, saattaa puolisoiden välille syntyä valta-riippuvuus suhde. (Alitolppa-Niitamo 2005, 46.)

3 KASVATUSKUMPPANUUDEN MERKITYS MAAHANMUUTTAJAPERHEILLE

Suomalaisessa päivähoidossa lainsäädäntö on määritellyt hoidolle kaksi keskeistä tehtävää: tukea lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja perheiden tukeminen kotona tapahtuvassa kasvatuksessa (Karila 2006, 93). Varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan yhteistyötä maahanmuuttajavanhempien ja kasvatushenkilöstön välillä. Yhteistyö maahanmuuttajavanhempien ja kasvatushenkilöstön välillä on sitoutumista toimimaan yhteistyössä lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä asioissa. Yhteistyö edellyttää kumppaneiltaan luottamusta toisiinsa, tasavertaisuutta toisten kesken ja kunnioittamista. Maahanmuuttajavanhemmat ovat lapsensa ensisijaisia kasvattajia, mutta kasvatushenkilöstöllä on ammatillinen tieto lapsesta ja osaaminen. Kasvatushenkilöstö on myös vastuussa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta. (Stakes 2007, 31.) Kasvatuskumppanuus edellyttää vastavuoroisuutta sekä maahanmuuttajavanhempien ja päiväkodin henkilöstön väliltä sitoutuneisuutta ja jatkuvuutta (Karila 2006, 94).

Vuorovaikutussuhde maahanmuuttajavanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välillä on merkittävä lapsen kehityksen kannalta (Karila 2006, 91). Kasvatuskumppanuudessa koti ja päivähoito tuodaan lähelle toisiaan. Maahanmuuttajavanhempien on tärkeää ymmärtää varhaiskasvatus perheiden ja päivähoidon yhteiseksi, mutta jaetuksi kasvatustehtäväksi. Lähtökohtana on, että maahanmuuttajavanhemmat ovat vastuussa kotona ja perhepiirissä tapahtuvasta hoidosta ja kasvattajat siitä ajasta, jonka lapsi viettää päivähoidossa. Maahanmuuttajavanhemmat ja kasvattajat täydentävät asiantuntemustaan, koska vanhemmat tuntevat oman lapsensa yksilönä, ja kasvattajat näkevät lapsen suhteessa ikäisiinsä. Päiväkodissa lapsi toimii osana ryhmää kun taas kotona lapsi toimii osana perhettä. (Mönkkönen 2007, 54.)

Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät kaksi tärkeää tahoa; maahanmuuttajavanhemmat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö. Näiden tahojen tehtävänä on yhdistää kummankin osapuolen tiedot ja kokemukset lapsen parhaaksi. Kasvatuskumppanuutta ohjaa lapsen etu ja oikeudet ja kasvatuskumppanuus syntyy lapsen tarpeista. Kaikista kasvatuskumppanuuteen liittyvistä asioista, kuten vasuista, kasvatushenkilöstön tulee keskustella kasvattajayhteisössä ja maahanmuuttajavanhempien kanssa. (Stakes 2007, 31.) Koko kumppanuusajattelu perustuu sille, että molemmilla osapuolilla, maahanmuuttajavanhemmilla ja päiväkodin henkilöstöllä, on lapsesta olennaista tietoa ja kumppanuussuhde on molemminpuolista kunnioitusta ja maahanmuuttajavan-

hemmillä ja päiväkodin henkilöstöllä on samoja tavoitteita lapsen kehityksessä ja kasvatuksessa (Karila 2006, 93).

Päivähoitokasvatuksen tavoitteena on, että maahanmuuttajaperheiden kasvatustyötä tuetaan ja lapsia kasvatetaan yhdessä perheiden kanssa. Maahanmuuttajavanhemmat antavat tukensa päivähoidolle antamalla tietoa omasta lapsestaan kasvattajien käyttöön, jotta kasvattajat voivat antaa lapselle turvallisen ja henkisesti rikastuttavan kodin vanhempien työpäivän ajaksi. Päivähoito ympäristö on suunniteltu siten, että se antaa lapsille kehitystason mukaisia virikkeitä ja vastaa lapsen kehitystarpeista, emotionaalisen ja fyysisen perusturvallisuuden lisäksi. (Huttunen 1983, 17.)

Myös Tuuliviirin päiväkodin toimintaa ohjaa kasvatuskumppanuus. Päiväkodin toiminta-ajatuksena on, että henkilökunta haluaa yhteistyössä kaikkien vanhempien kanssa luoda päiväkodista turvallisen paikan leikkiä, kasvaa ja oppia. Päiväkodin pitäisi olla paikka, jossa lapsi hyväksytään omana itsenään. Toiminnalla halutaan myös vahvistaa lapsen kasvua ja oppimiskykyä kunkin lapsen yksilöllisten edellytysten mukaisesti. (Päiväkoti Tuuliviiri 2010.)

3.1 Dialogisuus kasvatuskumppanuuden perustana

Kasvatuskumppanuus pohjautuu toimivaan vuorovaikutukseen. Toimiva sosiaalinen vuorovaikutus on tehokasta ja tavoitteisiin pyrkivää ja se kehittää ja ylläpitää yhteistyösuhteita. Hyvä vuorovaikutus syntyy kun sosiaalisessa vuorovaikutuksessa toinen henkilö kokee toisen henkilön vuorovaikutuksen tai viestinnän myönteiseksi. Sosiaaliin kontaktiin liittyy myös henkilön aikaisemmat kokemukset tai sisäistyneet mallit ihmissuhdetilanteista, jotka saattavat joko haitata tai edistää henkilön tulkintaa viestinnässä. (Kauppila 2005, 70.)

Keskeinen osa toimivaa ja hyvää vuorovaikutusta on henkilöiden keskinäinen luottamus toisiaan kohtaan. Luottamuksen syntymiseen voi mennä aikaa, mutta toisinaan luottamus syntyy hyvinkin helposti. Hyvää vuorovaikutusta edistää hyväksyvä viestintä eli hyväksytään vuorovaikutuksen toinen osapuoli. (Kauppila 2005, 70.)

Kasvatusta voidaan kutsua vuorovaikutustapahtumaksi, mikä on monimutkainen ja sen kuvaamista vaikeuttavat erilaiset asiat ja niiden yhteisvaikutukset kussakin tapahtumassa. Vuorovaikutus on tapahtuma, joka koostuu erilaisista pienistä toiminnoista kuten lapsen hoidosta, ohjauksesta ja lapsen kanssa leikkimisestä. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 29–30.)

Toimiessa maahanmuuttajaperheiden kanssa kasvatushenkilöstön tulee tiedostaa perheen osallisuuden merkitys toimintaan. Ongelmana on, ettei aina tätä ajatusmallia osata viedä itse toiminnan tasolle. Työntekijät toimivat tällöin asiantuntijamallin mukaan, mikä voi johtaa siihen, että perheen tietämys ja voimavarat jäävät hyödyntämättä itse toiminnassa. (Mönkkönen 2007, 56–57.) Negatiivisen asiantuntijamallista tekee tilanteet, joissa työntekijä määrittää tilanteen niin, ettei asiakkaan omille kokemuksille ja näkemyksille anneta tilaa. Asiantuntijakeskeisyydessä työntekijä voi myös tehdä asiakkaasta liian nopeita johtopäätöksiä tai yleistyksiä, mikä voi johtaa siihen, että asiakasta pidetään jonakin ”tyypillisenä tapauksena.” Jokainen henkilö pitäisi kuitenkin nähdä yksilönä ja ainutkertaisena tapauksena. (Mönkkönen 2007, 61.)

Dialoginen asiakastyö on yksi malli hahmottaa työntekijän roolia. Verratessa edellisiin asiantuntijakeskeiseen ja- asiakaskeskeiseen malliin dialoginen asiakastyönmalli pyrkii yhteiseen ymmärrykseen ja taitoon edesauttaa vuorovaikutusta kulkemaan kohti yhteistä ymmärrystä. Dialogi ei ole pelkästään keskustelua ja väittelyä, koska keskustelu voi olla hyvinkin yksipuolista ja väittely viittaa kilpailuasetelmaan, jossa osapuolten tarkoituksena on vakuuttaa omaa asemaansa ja paremmuuttaan. Kaikki keskustelut eivät suinkaan ole dialogisia, vaikka keskusteluiden perimmäinen tarkoitus olisikin päästä tasavertaisuuteen osapuolten kesken. (Mönkkönen 2007, 86.)

Tärkeä elementti dialogisuudessa on vastavuoroisuus henkilöiden välillä. Dialogisuudessa kummallakin osapuolista on mahdollisuus luoda tilannetta ja vaikuttaa asioihin. Tehtäessä asiakastyötä maahanmuuttajaperheiden kanssa tämä tarkoittaa, että osapuolilla on molemminpuolinen ymmärrys asioiden rakentumisesta ja asioiden käsittely ei mene pelkästään joko työntekijän tai asiakkaan ehdoilla, vaan asiat käsitellään molempien ehdoilla. (Mönkkönen 2007, 87.) Dialogisuus ei ole vain puhetta, kuunteleminen tai keskustelua vaan sitä, että molemmat osapuolet voivat oppia ja samalla voivat muuttaa omia mielipiteitään ja asenteitaan. Dialogisuus on sekä kommunikaatiota että suhdetta molemmin puolin. Ilman luottamusta ei synny dialogista vuorovaikutusta, koska työntekijä ja hänen eriävät mielipiteensä saatetaan kokea uhkana yhteistyölle. Erityisen hankalaa luottamuksen puute on, kun osapuolten mielipiteet eriävät käsiteltävästä asiasta. Tästä seurauksena saattaa koitua vain kiivas väittely siitä kuka on oikeassa. Aina ei ole selvää haluaako toinen osapuoli luoda avoimen vuorovaikutussuhteen toisen kanssa. (Mönkkönen 2007, 89.)

Keskeistä dialogisessa vuorovaikutuksessa on osapuolten keskusteluyhteys ja tasa-vertaisen suhteen kehittyminen. Kuitenkaan täydellistä vuorovaikutuksen ymmärtämistä voidaan tuskin koskaan saavuttaa, koska osapuolilla on omat tulkinnan keinot asioiden ymmärtämiseen, kuten historia, kokemukset ja tilanteen tuomat muistot. On tärkeää, että dialogisessa vuorovaikutuksessa puhutaan riittävästä yhteisymmärryksestä ja sen syntymisestä. (Mönkkönen 2007, 94.)

Dialogisessa asiakastyössä päämäärä on löytää jokin todellisuuden osa, saavuttaa uutta ymmärrystä, mitä kumpikaan osapuoli ei voi saavuttaa yksin. Vuorovaikutus tapahtuu molempien osapuolten ehdoilla ja voidaankin puhua yhteisasantuntijuudesta. Dialogisessa asiakassuhteessa voi myös tulla tilanteita, joissa kumpikaan suhteen osapuolista ei tiedä, kuinka asioiden tulisi edetä ja mitä tehdä. Vuorovaikutukseksi voidaan vasta kutsua tilanteita, joissa kummallekin osapuolelle tulee ilmi uusia tapoja käsitellä ja katsoa asiaa. Ammattilaiselle on haaste kohdata tämä haastava ja tuntematon alue ja asian kohdatakseen hän tarvitsee avukseen yhteistoimintaa ja yhteistoiminnan turvaa heittäytyä näihin epävarmoihin tilanteisiin. (Mönkkönen 2007, 104.)

3.2 Kumppanuussuhteen rakentuminen päivähoidon alussa

Kumppanuus alkaa tutustumisella. Maahanmuuttajaperheen kotiin voidaan tehdä päiväkodista tutustumiskäynti, jos perhe näin haluaa ja, jos päiväkodilla on resursseja siihen. Maahanmuuttajaperheen ja lapsen kannalta koti on kaikkein luontevin paikka tutustumiselle ja ensimmäiselle tapaamiselle. Tutustumiskäynnillä on tarkoitus käydä lapsen päivähoidon aloitukseen liittyvä keskustelu, jossa halutaan kuulla maahanmuuttajavanhempien odotuksia ja toiveita heidän lapsensa päivähoitoon liittyen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41.) Aloituskeskustelun voi toteuttaa myös päiväkodissa, koska perheen kotona vierailut eivät ole kaikissa päiväkodeissa käytössä.

Aloituskeskustelun lähtökohta on tuoda maahanmuuttajavanhempien ääni kuuluviin. Maahanmuuttajavanhempien on helpompi ilmaista omia odotuksiaan, pelkoja ja toiveita tutussa kotiympäristössä vieraan päiväkodin sijaan. Maahanmuuttajaperheen kotona työntekijällä on tilaisuus olla luomassa kuulevaa ja luottamukseen perustuvaa suhdetta jo ennen lapsen päivähoidon alkua. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41.)

Tutustuttua kummallekin osapuolelle syntyy kuva siitä, voiko toiseen luottaa. Jos työntekijä on epävarma, saattaa toinen osapuoli tulkita sen luottamuksen puutteeksi. Luottamus maahanmuuttajavanhemman ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten kesken syntyy päivittäisistä vuoropuheluista, jotka liittyvät lapseen, nämä mahdollistavat

yhteiseen ymmärrykseen pääsemisen. Yksi keskeisimmistä tavoitteista kasvatuskumppanuudessa on luottamuksen syntyminen työntekijöiden ja maahanmuuttajavanhempien välisille vuoropuheluille. Vuorovaikutusta pyritään vahvistamaan kasvatuskeskusteluilla, joissa kaikilla osallistujilla on yhtenäinen mahdollisuus tuntea arvostusta ja kunnioitusta. (Könönen 2007). Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tulee olla tarkkoja siinä miten asiat asiakkaille ilmaisee. Etenkin dialogisen vuorovaikutuksen osalta on tärkeää, että henkilökunta on hienotunteinen ja sensitiivinen, koska samat sanat voivat merkitä eri ihmisille erilaisia asioita. (Mönkkönen 2007, 91.)

Lapsen tullessa päivähoidon, hänen elämänsä muuttuu monella tavalla. Lapsen pitää työstää päivittäistä eroa vanhempiinsa, rakentaa uusia suhteita päivähoidon aikuisiin sekä tulla osaksi lapsiryhmää. Tällöin myös työntekijän tehtävä ovat monitasoinen. Hän auttaa lasta kestämään eron vanhemmistaan sekä auttaa myös lasta luomaan suhteen aluksi yhteen kasvattajaan ja vähitellen muihin aikuisiin. Tärkeä tehtävä on myös auttaa lasta liittymään osaksi vertaisryhmäänsä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.)

Lapsen päivähoidon aloittamiseen kuuluu maahanmuuttajalapsen sekä maahanmuuttajavanhemman yhteinen tutustumisjakso päiväkotiin, minkä pituudesta olisi hyvä sopia ja keskustella heti aloituskeskustelussa. Lapsen siirtyminen päivähoidon tulisi tehdä vaiheittain ja asteittain, koska sovittu tutustumisjakso aloituskeskustelussa voi helpottaa koko maahanmuuttajaperhettä muutoksessa. Tutustumiskäynneillä saadut tiedot vanhemmista ja lapsesta auttavat kasvattajia luomaan suhdetta lapseen ja myös vastaanottamaan lasta päivähoidon. Lapsen kannalta tutustumiskäynnit voivat helpottaa siirtymistä hoitoon, koska tällöin lapsi saa mahdollisuuden tutustua hoitajiinsa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.)

Päiväkotit Tuuliviirille maahanmuuttajavanhempien näkemykset omasta lapsestaan ovat ensiarvoisen tärkeitä. Hoidon aloitusvaiheessa henkilökunta tutustuu lapsiin heidän vanhempiensa kautta. He kuuntelevat vanhempia ja toteuttavat heidän toiveensa mahdollisuuksien mukaan. Vanhemmat voivat myös antaa palautetta varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisesta esimerkiksi oman lapsen varhaiskasvatuskeskustelun yhteydessä ja palautetta otetaan myös mielellään vastaan. Jokaiselle lapselle nimetään oma aikuinen, joka tutustuttaa lapsen päivähoitoryhmään kahden viikon ajan ja toimii lapsen pääsääntöisenä hoitajana. Oma hoitaja huolehtii myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelujen järjestämisestä ja yhteistyöstä perheen kanssa. (Päiväkotit Tuuliviirin varhaiskasvatus-suunnitelma 2008.)

Maahanmuuttajalapsi ja maahanmuuttajavanhemmat tarvitsevat hoidon aloitusvaiheessa tukea ja apua erokokemukseen. Lapsi tarvitsee erityistä tukea aloitusvaiheessa etenkin silloin, kun lapsi ei kykene sanalliseen vuorovaikutukseen ja tarvitsee aikuisen apua tunteidensa tulkiksi. Pieni lapsi ei välttämättä pysty käsittelemään omia tai toisten tunteita tai omia kokemuksia, näin ollen lapsi on riippuvainen aikuisen kyvystä käsitellä omia tuntemuksiaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.)

Lapsen erokokemuksesta ja eroahdistuksesta olisi hyvä puhua lapsen kanssa ja käsitellä näitä asioita. Kun tunteista puhutaan sanoin ja ääneen, niin lapsi oppii vähitellen ymmärtämään ja hallitsemaan omia tunteitaan. Kasvattajan toiminnan avulla lapsi kokee turvallisuuden tunnetta ja lapsi kiintyy paremmin kasvattajaan ja päivähoitoympäristöön. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.)

Lapsen vanhemmille on myös hyvä kertoa lapsen ikävästä. Kasvattajan tehtävä on kertoa missä tilanteissa ikävää lapsi on kokenut, mikä sen on aiheuttanut ja miten kasvattaja itse on toiminut tilanteessa. Lapsen ikävöinti on yleensä merkki siitä, että lapsella on hyvä suhde vanhempiinsa, joten tulkinnat ikävöinti-tilanteista on hyvä kertoa vanhemmille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.)

3.3 Kasvatuskeskustelut maahanmuuttajaperheiden kanssa

Varhaiskasvatussuunnitelman päätavoite on luoda yhdessä maahanmuuttajavanhempien ja päivähoidon henkilökunnan välillä yhteistä näkemystä ja todellisuutta lapsesta ja samalla sovitetaan yhteen vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan näkemykset lapsen tavoitteista. Tärkeää on, että kasvatushenkilöstö tiedostaa omat näkemyksensä hyvään lapsuuteen, hyvään vanhemmuuteen ja hyviin kasvatustelmiin ja samalla kasvatushenkilöstö ymmärtää näiden asioiden heijastumisen arjen vuorovaikutustilanteisiin. Maahanmuuttajavanhemmilla on omat näkemyksensä lapsesta ja vanhemmat ovat oman lapsensa asiantuntijoita. Tämä asia täytyy tiedostaa suunniteltaessa toimintaa ja toiminnan järjestämisessä. Kasvatuskeskusteluissa, jotka liittyvät lapseen, kasvatushenkilöstön tulisi luoda maahanmuuttajavanhempien kanssa hyvä ja luottamuksellinen ilmapiiri. Usein maahanmuuttajavanhempien luottamus kasvattajia kohtaan rakentuu lapsen kautta. Kasvattajan tehtävänä on hoitopäivien aikana tehdä havaintoja lapsesta ja lapsen kehityksestä. Kasvatuskeskusteluissa kasvattaja tuo vanhemmille esille nämä omat havainnot lapsen kehityksen kulusta ja suunnasta ja kasvattaja pystyy näin välittämään vanhemmille omaa ymmärrystä ja tietämystä lapsesta. Jos kasvattajalla on huolenaiheita lasta koskien, nämä

asiat pitäisi pyrkiä kertomaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa vanhemmille. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46.)

Kasvatuskeskustelut ovat keskeisempiä tilanteita, joissa kasvatuskumppanuutta voidaan toteuttaa. Kasvatuskeskusteluissa kumppanuussuhteen syveneminen joko mahdollistuu tai estyy. Yleinen käytäntö on, että maahanmuuttajavanhempien ja hoito- ja kasvatushenkilöstön kanssa käydään ainakin yksi seikkaperäinen keskustelu vuodessa lapsesta ja lapsen varhaiskasvatuksesta. Tarpeen vaatiessa keskusteluja pidetään useampi. Käytäntönä on ollut, että ensimmäinen kasvatuskeskustelu pidetään muutaman kuukauden kuluttua siitä kun lapsi on aloittanut päivähoidon. Lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma laaditaan jokaiselle lapselle päivähoidossa vanhempien kanssa yhteistyössä. Suunnitelmaa ja sen toteutumista arvioidaan vuosittain. (Kaskela & Kekkonen 2006, 45.) Kasvatuskeskustelu on jatkoa aloituskeskustelulle maahanmuuttajavanhempien kanssa. Kasvatuskeskusteluissa voidaan palata aloituskeskustelussa tulleisiin ajatuksiin ja asioihin. Jos lapsella on jo ollut kasvatuskeskusteluja, voidaan keskustelussa palata aiemmin sovittuihin asioihin ja tarkennetaan samalla lapsen kasvun ja kehityksen suunnitelmaa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46.)

Yhteistyön kehittäminen ja kasvatuskumppanuuden muodostuminen maahanmuuttajavanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välillä on erityisen tärkeää. Tällainen kumppanuus tukee lapsen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Kasvatuskumppanuuteen perustuvan suhteen rakentuminen vaatii kummankin osapuolen välistä dialogia, jonka ylläpitämisestä päiväkodin henkilökunta on vastuussa. Päiväkodin henkilökunnan on tärkeää ymmärtää oman suomalaisen kulttuurin vaikutus kasvatukseen sekä kunnioittaa ja huomioida toiminnassaan lapsen ja perheen kulttuurillinen tausta. Toimivassa kasvatuskumppanuudessa kuitenkin kohdataan aina ensiksi ihminen, sitten vasta tietyn kulttuurin edustaja. Yhteistyössä maahanmuuttajavanhempien kanssa etsitään kulttuurien välisiä yhtäläisyyksiä sekä huomioidaan eri kulttuurien näkyminen arjen toiminnoissa ja oppimisympäristössä. (Jauhola, Bisi, Järvi & Rusama 2007, 16.)

Päiväkodissa tapahtuvat päivittäiset toiminnot ja tapahtumat kuuluvat osana kasvatuskeskusteluihin ja samalla muodostavat kasvatuskumppanuuden perustaa maahanmuuttajavanhempien ja päiväkodin henkilöstön välille. Monelle maahanmuuttajavanhemmalle juuri kuulumisten vaihtamiset lapsen tuonti ja haku tilanteissa ovat tärkeitä. Erityisesti päiväkodin henkilöstön toimintatapa kyseisissä tilanteissa antaa

maahanmuuttajavanhemmille kuvaa siitä, millaista lapsen elämä hoidossa on. (Karila 2006, 101.) Maahanmuuttajavanhemmille on olennaista, että he tietävät heidän lapsensa olevan hyvässä hoidossa. Erityisen tärkeää on, että päivähoiton työntekijä jakaa vanhempien kanssa tietoa lapsesta ja lapsen päivästä joka päivä. Kertomalla vanhemmalle hoitopäivän aikana kertyneitä tarinoita, tapahtumia, kokemuksia ja tunteita vanhemmat pystyvät paremmin eläytymään lapsen päivään. Samalla vanhempi saa myös liittyä siihen osaan lapsen elämää, jossa hän ei itse ole ollut läsnä. (Varttua 2006.) Lapsi toimii ja käyttäytyy joskus eri tavoin kotona ja päivähoitossa. Niinpä lapsen kokemusten kuuleminen, tallentaminen ja välittäminen tekevät mahdolliseksi sen, että niin vanhemmat kuin päivähoiton henkilökunta saavat, syvemmän ja monipuolisemman käsityksen lapsesta eri kasvuympäristöissä. Kasvatuskumppanuudessa lapsen kahden kasvupaikan tulisi tukea lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua. (Varttua 2006.)

3.4 Maahanmuuttajavanhempien osallisuus

Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on maahanmuuttajavanhempien ja päivähoiton henkilökunnan välinen yhteistyö, jolla tuetaan lapsen kehitystä ja kasvua. Sen avulla vahvistetaan maahanmuuttajavanhempien omaa osallisuutta lapsensa varhaiskasvatukseen: Suomalainen varhaiskasvatus ja sen tavoitteet ja menetelmät voivat kuitenkin olla maahanmuuttaja perheille vieraita, jolloin päivähoito saatetaan rinnastaa kouluun. Tämän takia on todella tärkeää, että vanhemmat ja päiväkodin henkilökunta miettivät yhdessä keskustellen lapsen varhaiskasvatuksen tavoitteita ja toimintatapoja. (Jauhola ym. 2007, 16.)

Kasvatuskumppanuudessa on kyse sekä maahanmuuttajavanhempien asennoitumisesta, että myös kasvatushenkilöstön asennoitumisesta yhteistyössä tapahtuvaan kasvatustehtävään. Kasvatuskumppanuus on myös kasvatustehtävän käytännön organisointia ja sopimista molemmille osapuolille. Varhaiskasvatushenkilöstön tehtävä on luoda kasvatuskumppanuus osaksi lapsen varhaiskasvatusta jo alusta asti. Maahanmuuttajavanhemmilla on oikeus päästä kasvatustarkasteluihin tarvittaessa ja vanhemmilla on myös oikeus kasvatustarkasteluihin yhdessä koko kasvatushenkilöstön kanssa ja myös muiden vanhempien kanssa. Yhtenä tavoitteena kasvatuskumppanuudessa on edistää keskinäisiä suhteita vanhempien välillä. (Stakes 2007, 31.)

Erilaiset käsitykset ja tulkinnat tehtävästä yhteistyöstä maahanmuuttajavanhempien kanssa ohjaavat päiväkodin henkilöstön toimintaa. Kasvatuskumppanuuden pääperiaate on vastavuoroisuuden korostuminen, mutta päivähoidon ammattilaisia kohtaan voi korostua suuremmat odotukset. Päiväkodin henkilöstön tehtävä on luoda puitteet kasvatuskumppanuudelle ja lisäksi henkilöstöltä odotetaan oman työn kriittistä reflektointia. Lisäksi ammattihenkilökunnan tulee ymmärtää erilaisista elämäntilanteista ja erilaisia arvoja kunnioittavia perheitä. Päiväkodin ammattihenkilökunnan tulee hyväksyä erilaisuus ja itsestä erilaisten ja poikkeavien ihmisten kunnioittaminen, mikä voi olla haaste kasvatuskumppanuudelle. (Karila 2006, 96.)

4 EKOLOGINEN KASVATUSTEORIA

Urie Bronfenbrenner(1979) on kehittänyt ekologisen teorian, joka painottaa ympäristön ja ihmisen välistä vuorovaikutusta. Bronfenbrennerin teoriassa korostuu yksilön kyky hahmottaa ja käsitellä ympäristöään. Teoriassa jaetaan yksilön vuorovaikutuksen ympäristöt neljään eri tasoon; meso-, mikro-, ekso- ja makrotasoihin. Bronfenbrennerin mukaan yksilön kehitystapahtumilla on yhteys vuorovaikutuksen erilaisten kasvuympäristöjen kanssa. (Bronfenbrenner 1979, 3-8.)

Mikro-, meso-, ekso- ja makrosysteemeillä hallitsevat olosuhteet edustavat yksilön kehityksen tapahtumia. Systeemit myös muodostavat yksilön kehitysprosessin sisällön. Kehityksen edetessä yksilön maailmankuva laajenee ja hän osaa käsitellä yhä enemmän muuttuvia tilanteita välittömän ympäristönsä ulkopuolella. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 214.).

Mikrosysteemi on toimintojen, henkilöiden ja roolien välisten suhteiden kokonaisuus, jonka kehittyvä yksilö kokee tietyssä konkreettisessa ympäristössä(Puroila & Karila 2001, 208). Mikrosysteemissä Bronfenbrennerin mukaan ympäristöstä havaittavat piirteet eivät rajoitu pelkästään aisteilla havaittavaan ympäristöön, vaan tekijät, jotka vaikuttavat kehitykseen, on tärkeää kuvata yksilöiden olosuhteille ja tilanteille antamien merkityksien kautta. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 208.)

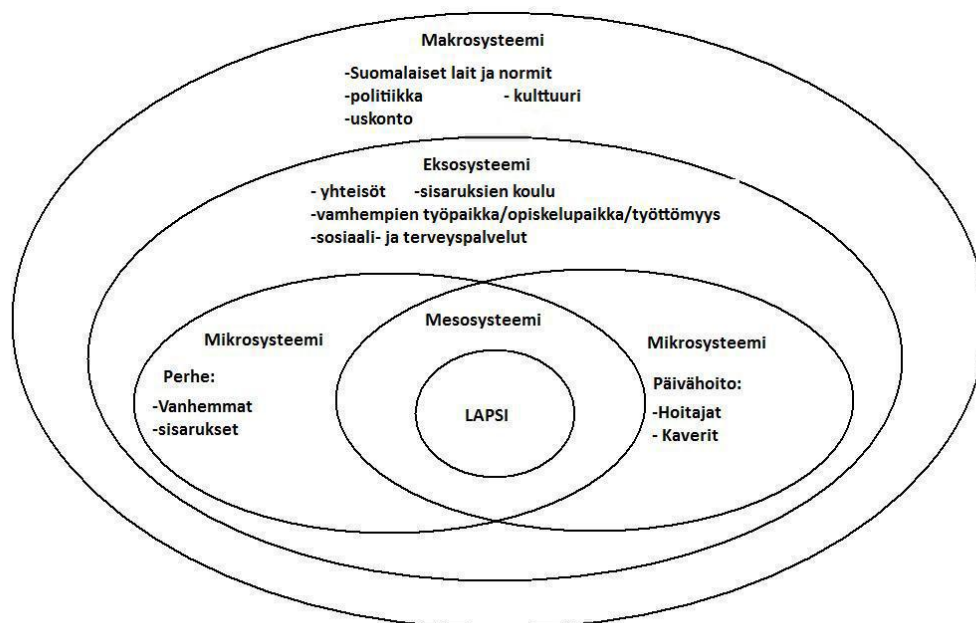
Mesosysteemi käsittää yhteydet ja prosessit, jotka toimivat kahden tai useamman ympäristön välillä, joihin kehittyvä yksilö osallistuu(Puroila & Karila 2001, 208). Tapahtumille, jotka tapahtuvat mesosysteemillä saattaa olla kehittyvälle lapselle yhtä keskeinen merkitys kuin verratessa yksittäisiä mikrosysteemillä tapahtuvia tapahtumia. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 209.)

Eksosysteemiin kuuluvat ne ympäristöt, joissa kehittyvä yksilö ei välttämättä ole itse aktiivisesti osallisena. Ne ovat lähiympäristön laajempia systeemejä, joiden vaikutus kehitykseen tapahtuu välillisesti.(Bee & Boyd 2010, 338.) Makrosysteemin tehtävä taas on viitata yhdenmukaisuuksiin, joita mikro-, meso-, ja eksosysteemien muodoissa ja sisällöissä on tai voisi olla. Se viittaa myös yhdenmukaisuuksien taustalla oleviin uskomusjärjestelmiin ja ideologioihin. (Puroila & Karila 2001, 208.)

4.1 Kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan ekologisessa viitekehyksessä

Bronfenbrennerin ekologista teoriaa voidaan tarkastella näkökulmasta, jossa lapsen kotoutuminen on keskiössä, koska päivähoidon tehtävä on auttaa lasta kotoutumaan Suomeen. Päivähoidon kanssa asioiden ja päivähoitoa arjen kautta suomalaiseen kulttuuriin tutustumisella on myös vaikutusta koko perhettä kotoutumisessa. Tämän takia on tärkeää tarkastella kotoutumista Bronfenbrennerin teorian näkökulmasta, joka keskittyy siihen, miten päivähoito ja perhe tukevat yhteistyössä lapsen kotoutumista auttaen samalla myös koko perheen kotoutumisprosessia.

KUVIO 1. Maahanmuuttajaperheen kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan ekologisessa mallissa (mukaillen Huttunen, 1988, 9)

Kuvion keskiössä on maahanmuuttajalapsi, jonka mikrosysteemit ovat perhe ja päivähoito, joilla molemmilla on kasvatuksellinen vuorovaikutus lapseen. Perheellä on suurin vaikutus lapsen kehitykseen. Perheen kulttuuri ja kasvatustyyli vaikuttavat lapsen kasvatukseen, ja siihen millainen yksilö lapsesta kehittyy. Päiväkodilla on myös suuri merkitys lapsen kehityksessä, koska lapsi viettää suuren osan päivästänsä päivähoitossa. (Welch 2009, 22.) Sekä perheellä, että päivähoitolla on omat kasvatuskäsityksensä ja kasvatuskulttuurinsa. Eri kulttuuritaustoista johtuen voi olla hyvin mahdollista, että vanhempien ja päivähoitoa kasvatuskäsitykset ja kasvatuskulttuurit ovat hyvin erilaisia, millä voi olla vaikutusta kotoutumiseen. (Puroila & Karila 2001,

222.) Tämän takia mikrosysteemien yhteistyöllä, voidaan vaikuttaa siihen, miten lapsi saadaan kotoutumaan Suomeen samalla tukien myös perheen kotoutumista.

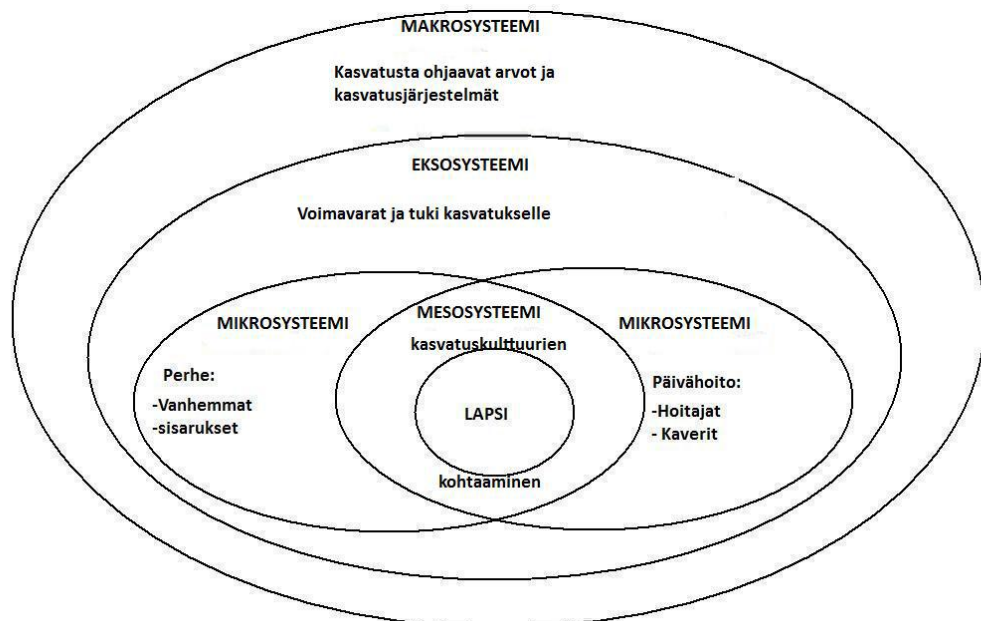
Kasvatuskäsitysten ja kulttuurien kohtaamista varten on mesosysteemi. Mesosysteemi käsittää päivähoidon ja kodin väliset suhteet. Päivähoito antaa tukea vanhemmuuteen ja auttaa vanhempia heidän kasvatustehtävässään, mutta samalla se antaa myös informaalista tukea Tämä tarkoittaa sitä, että vanhemmat ovat jäseninä päivähoidon sosiaalisessa verkostossa, mikä antaa vanhemmille turvallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Huttunen 1988, 10.) Vanhemmat voivat olla vuorovaikutuksessa muiden vanhempien kanssa ja saada heiltä samanlaista tukea kasvatustehtävässä kuin päiväkodinhenkilökunnalta (Huttunen 1989, 52).

Seuraavina tasoina ovat ekso- ja makrosysteemi, jotka eivät suoranaisesti kohdistu lapseen, vaan ne vaikuttavat välillisesti vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan kautta sekä laajemmin yhteiskunnallisten ja kulttuuristen tekijöiden kautta. Ekso- ja makrosysteemi antavat puitteet kodin ja päivähoidon kasvatustyölle sekä säätelevät kodin ja päivähoidon kasvatustehtävän toteutumista. (Huttunen 1989, 53.) Eksosysteemi antaa voimavaroja ja tukea perheen kasvatustyölle ja tukee samalla perheen kotoutumista. Eksosysteemiin yhtenä osana ovat yhteisöt, joita voivat olla esimerkiksi oman kulttuurin yhteisö, uskonnollinen yhteisö tai jokin harrastusryhmä. Myös sosiaali- ja terveystalvelut kuuluvat tälle tasolle, koska ne ovat monellakin tapaa tekemisessä lapsen kasvatuksen kanssa. Tästä hyvänä esimerkkinä on neuvola. Vanhempien osallisuus työelämää on myös merkittävä asia lapsen kasvatusta ja perheen kotoutumista ajatellen. Uloimpana olevan makrosysteemiin voi ajatella kuvaavan suomalaista yhteiskuntaa, johon osana kuuluvat normit ja lait sekä myös politiikka, kulttuuri ja uskonto. Makrosysteemin tasolla kasvatusta voidaan tarkastella kasvatusta ohjaavien ja säätelevien arvojen sekä järjestelmien näkökulmasta (Puroila & Karila 2001, 224).

4.2 Kasvatuskumppanuus ekologisessa viitekehyksessä

Ekologinen teoria tarkastelee kokonaisvaltaisesti lapsen kasvu- ja kasvatusprosessia, mikä tarkoittaa että lapsen kasvuympäristö koostuu välittömistä ympäristökokemuksista. Ympäristökokemukset laajenevat vähitellen yhteiskunnalliseen systeemiin, jonka osana yksilö toimii ja elää. Kasvattajan näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että kasvattajan tulee ottaa huomioon varhaiskasvatustyössään lapsen koko kulttuurinen konteksti. Kontekstuaalisuus tarkoittaa sitä, että lapsen kasvu ja oppiminen nähdään erottamattomina lapsen kasvuympäristöstä eli lapsen toimintaa voidaan tarkastella ja ymmärtää vain ympäristön toiminnasta käsin. Lapsen oppiminen ja kasvu tapahtuu aikuisten ja lasten yhteisen toiminnan tuloksena, ei siis pelkästään vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan toimenpiteiden seurauksena. Lapsen elämä ja toiminta pohjautuvat vanhempien, päivähoiton henkilökunnan ja muiden lasten todellisuuteen arjessa, kulttuurissa ja yhteiskunnassa ja nämä toiminnot heijastuvat lapseen. Lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat kasvuympäristöjen vuorovaikutussuhde, esimerkkinä miten päivähoitossa suhtaudutaan maahanmuuttajalapsiin, miten heidät otetaan vastaan ja millaista tukea he saavat? (Hujala, Nivala, Parrila-Haapakoski & Puroila 1998, 12.) Perheen kotoutumisen tukemisen pohjan muodostaa toimiva kasvatuskumppanuus, joten on tärkeää tarkastella ekologista teoriaa myös kasvatuskumppanuus näkökulmasta.

KUVIO 2. Perheen ja päivähoiton välinen kasvatuskumppanuus ekologisessa mallissa (mukaillen Huttunen 1988, 9; Puroila & Karila 2001, 222)

Lapsen kasvuympäristöä tarkastellaan suhteessa lapsen omaan todellisuuteen eli tarkastellaan yksilön ja kasvuympäristön vuorovaikutusta. Jokaiselle perheelle on muodostunut oma arkikäyttäytyminen, joita voidaan kutsua teemoiksi. Nämä teemat rakentuvat vuorovaikutussuhteidensa kautta ympäristöön ja vaikuttavat kaikkiin ratkaisuihin, joita perhe tekee. (Hujala, Nivala, Parrila-Haapakoski & Puroila 1998, 14.)

Lapsen välitön ympäristö eli mikrosysteemi muodostuu erilaisista toiminnoista, sosiaalisista suhteista ja rooleista, joita koetaan omassa ympäristössä. Lapselle tärkeimmän mikrosysteemin muodostaa perhe, johon lapselle on vahvin ja pysyvin side. Kasvatuskumppanuutta tarkastellessa toiseksi mikrosysteemiksi muodostuu päivähoito (Hujala, Nivala, Parrila-Haapakoski & Puroila 1998, 15–16.) Lapselle erilaisten kasvuympäristöjen toimiva ja hyvä yhteistyö on yleisin tavoite suomalaisessa päivähoidossa. Yhteistyöllä perheiden ja päivähoidon kanssa ennaltaehkäistään riskejä kehityksessä, joita saattaa lapselle tulla jos hän toimii liian erilaisissa mikrosysteemeissä. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 218.)

Ekologisen teorian näkökulmasta hyvänä pidetään yksilön toimimista useissa erilaisissa mikrosysteemeissä. Kehityksen näkökulmasta tärkeää on se millainen suhde näiden eri mikrosysteemien välillä hallitsee. Kriittisin vaihe kehityksessä on siirtyminen mikrosysteemistä toiseen. Tätä vaihetta voidaan kutsua nimellä ekologinen siirtymä, johon liittyy aina muutoksia yksilön rooleissa ja odotuksissa. Esimerkkinä lapseen liittyvät odotukset päivähoidossa ja kotona. Kehityksellinen vuorovaikutus on riippuvainen niistä yhteyksistä, joita muodostuu mikrosysteemien välille. Esimerkiksi lapsen päivähoidon aloitusvaihe; käyvätkö vanhemmat ja kasvatushenkilöstö lapsen tavoitteista keskustelua. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 212.)

Kasvuympäristöjen välinen vuorovaikutus eli mesosysteemi muodostuu suhteista, joissa lapsi aktiivisesti toimii. Mesosysteemeissä tarkastellaan kasvuympäristössä toimivien ihmisten välistä vuorovaikutussuhdetta ja sen toimivuutta, esimerkiksi vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välillä. Vuorovaikutussuhteiden toimivuuteen vaikuttaa lapsen oma aktiivisuus. Omalla aktiivisuudellaan lapsi rakentaa omaa kasvukontekstiaan ja osallistuu sen rakentamiseen joko välillisesti tai suoraan. Taataksseen lapselle laadukkaan kasvun ja kehityksen, on vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan toimittava yhteistyössä lapsen parhaaksi. Mesosysteemin toimivuuden kannalta merkittävä tekijä on kasvatuksen laadun perusta ja tällöin kasvatus voidaan nähdä yhteistyöprosessina kasvuympäristössä toimivien aikuisten kanssa. (Hujala,

Nivala, Parrila-Haapakoski & Puroila 1998, 18-19.) Mesosysteemissä toimivuutta edistävät se kun; siirrytään uuteen mikrosysteemiin, siirtymä tapahtuu aina yhden tai useamman tutun ihmisen kanssa, kaikki kehittyvään lapseen kohdistetut odotukset ja toiveet mikrosysteemissä ovat toiminnassa keskenään, mikrosysteemien välillä on toimiva vuorovaikutus ja vuorovaikutuksessa keskenään toimijoiden kesken suositetaan henkilökohtaista vuorovaikutusta ja vältetään kirjallisten viestien lähettämistä. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 212–213.)

Lapsen toimintaympäristön laajentuessa, eli siirryttäessä eksosysteemiin, lapsi ei itse ole systeemin aktiivinen osallistuja vaan eksosysteemi muodostuu toimintaympäristön ulkopuolisesta elämästä. Tämä vaikuttaa paljon lapsen lähiympäristöön ja siihen mitä siellä tapahtuu, esimerkiksi vanhemmat ja päivähoitajat vaikuttavat lapseen välillisesti aikuisen elämänpiirin kautta. Eksosysteemiin kuuluu erilaisia instituutioita, jotka ovat ulkopuolella lapsen kasvuympäristöstä, esimerkiksi vanhempien työllisyys/työttömyys, asuminen, tuet, sosiaalipalvelut jne. Nämä instituutiot vaikuttavat enemmän vanhempien toimiin kasvattajana ja vanhempina. Päivähoidossa eksosysteemi vaikuttaa henkilökohtaisten tekijöiden lisäksi ammatillisuuteen, esimerkiksi koulutukseen ja työskentelyolosuhteisiin. Päivähoidon toiminta-ajatus perustuu aikuisten näkemyksiin siitä, mikä on lapselle hyväksi. Tämä vaikuttaa siihen millainen on lapsen aseman päivähoidossa ja miten lapsi kokee itsensä, antaen samalla päiväkodin henkilökunnalle raamit suunnitella toimintaa. (Hujala, Nivala, Parrila-Haapakoski & Puroila 1998, 19–20.) Kasvatuksellisesta näkökulmasta eksosysteemi antaa voimavaroja ja tukea kasvatukselle (Puroila & Karila 2001, 222).

Lapsen elämäään vaikuttaa meso-, mikro- ja eksosysteemien lisäksi makrosysteemi eli yhteiskunnallinen ideologia. Makrosysteemiin kuuluvat mm. lait ja poliittiset järjestelmät ja sosiaaliset ja kasvatukselliset käytännöt, mitkä toimivat yhteiskunnan reunaehtoina. Makrotasoa tarkastellessa voidaan huomata, että yhteiskunnassa elämiseen tarvitaan työtehtävien jakoa, esimerkiksi kasvatustehtävien jakoa perheen ja päivähoidon kesken. Makrotason yhteiskunnan ja poliittisten tasojen väliset ratkaisut vaikuttavat lapsen sekä välillisiin, että välittömiin kasvu- ja toimintaympäristöihin, esimerkiksi maahanmuuttopolitiikka ja rasismi. (Hujala, Nivala, Parrila-Haapakoski & Puroila 1998, 21.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tarkoitus on tutkia maahanmuuttajaperheiden ja päivähoidon välistä kasvatuskumppanuutta. Tutkimuksen avulla halutaan saada tietoa maahanmuuttajaperheiden kasvatuskumppanuuden toteutumisesta ja kotoutumisen tukemisesta Tuuliviirin päiväkodissa. Tutkimuksen tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten päiväkotitoimi on tukenut maahanmuuttajaperhettä Suomeen kotoutumisessa?
2. Miten maahanmuuttajaperheet ovat kokeneet kasvatuskumppanuuden ja mitä hyötyä siitä on ollut perheelle?

Päiväkodin yhtenä tavoitteena on tukea vanhemmuutta, mikä auttaa koko perheen kotoutumiseen. Vanhemmuuden tukeminen ja kasvatuskumppanuus ovat ensiarvoisen tärkeitä asioita hyvässä ja toimivassa varhaiskasvatuksessa. Molemmilla asioilla voidaan myös tukea maahanmuuttajaperheiden kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Kotoutumisen tukemisen ja kasvatuskumppanuuden tutkiminen ovat tärkeitä, koska päiväkodilla itsellään ei ole resursseja tutkia aihetta syvällisemmin. Tämän tutkimuksen Tavoite on saada Tuuliviirin päiväkodin henkilökunnalle tietoa siitä, miten kasvatuskumppanuuden ja kotoutumisen tukemisessa on onnistuttu ja missä asioissa toimintaa voi vielä kehittää.

5.2 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen ja tutkittavan kohteen kokonaisvaltainen tutkiminen (Hirsjärvi & ym. 2007, 157). Laadullisessa tutkimuksessa tarkastellaan merkitysten maailmaa, johon kuuluvat ihmisten kokemukset ja käsitykset todellisuudesta. Tavoitteena on ihmisen omien kokemusten kuvaaminen, esimerkkinä elämän arvokkaat ja merkitykselliset tapahtumat. (Vilkkä 2005, 97.) Laadullisen tutkimuksen tekijän täytyy aina täsmentää lähteekö hän tutkimaan kokemukseen vai käsitykseen pohjautuvia merkityksiä. Kokemus on aina jokaisen ihmisen omakohtainen, mutta käsitys on yleensä jonkun yhteisön yhteinen tapa toimia ja ajatella. (Vilkkä 2005, 98.)

Laadullisessa tutkimuksessa yleisimmät menetelmät aineistonkeräämisessä ovat haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Näitä menetelmiä voidaan käyttää vaihtoehtoisina, rinnakkain tai eri tavoin yhdisteltynä tutkittavan ongelman ja tutkimusresurssien mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 74.). Näistä tutkimusmenetelmistä tähän opinnäytetyöhön valittiin teemahaastattelu, jota toteutettiin yksilö- ja ryhmähaastatteluina.

5.2.1 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto, jolle tyypillistä on, että teemat ovat tiedossa, mutta kysymysten muoto ja järjestys voivat vaihdella (Hirsjärvi & ym. 2007, 203). Teemahaastattelun etuna on, että ihminen voidaan tutkimuksessa nähdä subjektina, jolla on mahdollisuus esittää omia ajatuksiaan. Teemahaastattelun avulla voidaan myös saada syvällistä tietoa tutkittavasta asiasta, koska haastateltava voi perustella omia mielipiteitään. Tutkija voi kysyä tarkentavia kysymyksiä ja tarpeen mukaan ottaa haastateltavaan yhteyttä myös myöhemmin, jos on tarve täydentää aineistoa. (Hirsjärvi & ym. 2007, 200–201.)

Ennen aineiston keräämistä tutkimukselle täytyy valita kohderyhmä. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää, että tutkimukseen osallistuvat valitaan harkitusti ja tarkoituksen sopien, koska tutkimuksella ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin vaan ilmiön tutkimiseen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85–86). Tutkimuksen onnistumisen kannalta, on tärkeää, että tutkimukseen otettavilla henkilöillä olisi mahdollisimman paljon tietoa ja kokemusta tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85).

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen kohderyhmän valinnassa tehtiin paljon yhteistyötä päiväkodin kanssa, jotta tutkimukseen saataisiin osallistumaan perheitä, joilla olisi mahdollisimman monipuolista tietoa tutkittavaan aiheeseen. Päiväkodinjohtaja oli valinnut tutkimukseen sopivat perheet, joita voitaisiin haastatella. Valituilla perheillä oli monen vuoden kokemus Tuuliviirin päiväkodista, joten heillä olisi myös eniten tietoa tutkimusaiheestamme. Vanhemmille tehtiin kirje, jossa kerrottiin tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta. Kirje ei kuitenkaan ole välttämättä paras tapa lähestyä vanhempia, koska monille suomenkielinen teksti on vaikeampaa ymmärtää kuin puhe. Niinpä tarkoituksena oli, että vanhemmille ennestään tuttu kasvatushenkilöstö jakaa kirjeen ja samalla kertoo heille tutkimuksesta, jolloin vanhempien olisi helpompi ymmärtää tutkimuksen tarkoitus. Kuitenkin vain kaksi näistä perheistä suostui tutkimukseen, joten kohderyhmä jouduttiin miettimään uusiksi yhdessä päiväkodin kasvatushenki-

löstön kanssa. Päiväkodilla pidettiin palaveri, jossa mietittiin yhdessä henkilökunnan kanssa, ketkä päiväkodin maahanmuuttajaperheistä saattaisivat olla halukkaita osallistumaan tutkimukseemme. Tämän palaverin pohjalta tutkimukseen saatiin neljä perhettä lisää, Kaikkiaan tutkimukseen saatiin osallistumaan kuusi perhettä, joilla oli sekä pidempi aikaista, että lyhyempi aikaista kokemusta Tuuliviirin päiväkodista.

Teemahaastattelun ajateltiin olevan kaikkein käytännöllisin tutkimusmenetelmä valitsemallemme kohderyhmälle, koska maahanmuuttajaperheiden suomen kielen taso on vaihtelevaa ja yleensä kirjoittaminen on heille vaikeampaa kuin puhuminen. Haastattelujen avulla saataisiin myös yksityiskohtaisempaa ja monipuolisempaa tietoa tutkimukseen kuin lomakekyselyllä.

Ennen teemahaastatteluiden tekemistä tehtiin teemahaastattelurunko, jonka avulla saataisiin tietoa tutkimuskysymyksiin. Teemahaastattelun teemat perustuvat aina tutkimuksen viitekehykseen eli siihen tietoon, mitä tutkittavasta aiheesta tiedetään jo entuudestaan. Teemahaastattelussa edetään teemojen mukaan, mutta teemoihin liittyvien tarkentavien kysymysten muoto ja järjestys voi vaihdella haastattelutilanteen mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.) Teemahaastattelulomakkeen teemat olivat: maahanmuuttajaperheiden kotoutuminen suomeen, päivähoidon aloitusvaihe, maahanmuuttajalapsen hoitopäivä ja kasvatusta sekä kasvatuskumppanuus ja asiointi päiväkodin henkilöstön kanssa.

Maahanmuuttajaperheen kotoutumisen Suomeen halusimme yhdeksi teemaksi, koska tutkimuskysymyksemme oli, miten päiväkotitoimi on tukenut perheen kotoutumista Suomeen. Tämän teeman avulla saataisiin tietoa myös perheen taustoista ja verkostoista. Toiseksi teemaksi valittiin päivähoidon aloitusvaihe, koska tämä on tärkeä vaihe kasvatuskumppanuussuhteen rakentumisessa sekä lapsen kotouttamisessa Suomeen. Kolmanneksi teemaksi nousi maahanmuuttajalapsen hoitopäivä ja kasvatusta, jonka avulla selvitettiin, mitä mieltä vanhemmat ovat päiväkodin toiminnasta sekä suomalaisesta kasvatuskulttuurista. Lisäksi tietoa haluttiin siitä, miten maahanmuuttajalapsen erityistarpeet kuten suomenkielen oppiminen ja kulttuuriset erot otetaan huomioon päiväkodin arjessa. Viimeiseksi teemaksi valittiin kasvatuskumppanuus ja asiointi päiväkodin henkilöstön kanssa. Tämä teema antoi tietoa siitä, miten yhteistyö vanhempien ja päiväkodin välillä toimii ja siitä miten paljon vanhemmat olivat päässeet vaikuttamaan ja osallistumaan päiväkodin toimintaan. Näiden teemojen avulla tavoitteena oli saada mahdollisimman paljon tietoa tutkimuskysymyksiimme liittyen. Teimme jokaiseen teemaan paljon valmiita tarkentavia kysymyksiä, jotka auttaisivat haas-

tateltavaa ymmärtämään paremmin teemoja. Useiden tarkentavien kysymysten avulla helpotettiin myös omaa rooliamme tutkijoina.

Teemahaastattelut toteutettiin päiväkodilla marraskuu 2010- tammikuu 2011 välisenä aikana. Ennen varsinaisia tutkimushaastatteluita tehtiin yksi koehaastattelu, jota käytettiin osana tutkimusta, koska haastattelusta saatiin paljon hyvää tietoa tutkimusaiheeseen liittyen. Koehaastattelun jälkeen tehtiin tarvittavat muutokset teemahaastattelulomakkeeseen, joten koehaastattelussa olleelle vanhemmalle pidettiin myös toinen haastattelukerta, jossa aineistoa täydennettiin muutoksien osalta. Kaikkiaan tehtiin viisi haastattelua, joista neljä oli yksilöhaastatteluja ja yksi pari haastattelu.

Kaikki haastattelut nauhoitettiin vanhempien luvalla, jotta aineiston käsittely olisi helpompaa. Haastattelut olivat pituudeltaan puolesta tunnista reiluun tuntiin ja ne toteutettiin suomen kielellä. Yhteen haastatteluun oli tarkoitus saada tulkki, mutta hän joutui perumaan tulonsa. Tämän takia haastattelu jouduttiin toteuttamaan ilman tulkkausta, minkä takia vanhemmalla oli vaikeuksia ymmärtää esitettyjä kysymyksiä. Muisakin haastatteluissa oli välillä vaikeuksia suomen kielen ymmärtämisen kanssa. Kysymysten selventämiseksi vanhemmille kerrottiin aiheeseen liittyen esimerkkitilanteita, jotta asia konkretisoituisi heille. Tämä helpotti asioiden ymmärtämistä ja auttoi vanhempia vastaamaan kysymyksiin.

5.2.2 Aineiston analysointi

Teemahaastatteluiden jälkeen kerätty aineisto täytyy litteroida ennen kuin sitä voidaan alkaa analysoimaan. Litterointi tarkoittaa sitä, että haastattelu kirjoitetaan puhtaaksi sanasta sanaan (Hirsjärvi & ym. 2007, 217). Tässä tutkimuksessa jokainen haastattelu litteroitiin heti haastattelun tekemisen jälkeen. Tällä tavalla haastattelun puhtaaksi kirjoittaminen oli helpompaa, koska haastattelun tunnelma ja siinä keskustellut asiat olivat hyvin muistissa. Jokainen haastattelu litteroitiin sanasta sanaan, vaikka joitakin sanoja oli vaikea ymmärtää. Tämän takia joissakin kohdissa jouduttiin käyttämään omaa tulkintaa sanan ymmärtämiseksi. Kaikkien haastatteluiden litteroinnin jälkeen voitiin aineistoa alkaa analysoimaan

Tutkimusaineistoa pystytään analysoimaan kolmella eri tavalla: aineistolähtöisellä analyysillä, teoriaohjaavalla analyysillä tai teorialähtöisellä analyysillä. Opinnäytetyön tutkimuksen aineiston analysointi on toteutettu teoriaohjaavalla analyysillä.. Teoriaoh-

jaavassa analyysissä on teoreettisia kytkentöjä, mutta ne eivät pohjautu suoraan teoriaan. Teoria voi toimia myös apuna analyysin etenemisessä. Analyysistä on tunnistettavissa aikaisemman tiedon vaikutus, jonka avulla aineistoa on pystytty analysoimaan monesta eri näkökulmasta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 97.)

Teoriaohjaavassa analyysissä aineisto käsitellään yleensä aluksi aineistolähtöisesti, jolloin analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaan (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95). Analyysin loppuvaiheessa tuodaan analyysia ohjaavaksi tekijäksi jokin teoria, jonka kautta tutkimustulokset esitetään. Aineistoa tutkittaessa tutkijan ajatukset saattavat vaihdella aineistolähtöisen analyysin ja valmiiden mallien välillä. Yhdistelyn tuloksena saattaa syntyä jotain uutta ja luovaa ja tavoitteena olisi, että tutkijan päättely ei tapahtuisi pelkästään teoriasidonnaisesti tai abduktiivisesti, jolloin aineisto esitetään sille ”parhaassa mahdollisessa” selityksessä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 97.)

Aineiston analysointi aloitetaan aineiston pelkistämisestä, jossa haastatteluaineistosta etsitään tutkimuskysymyksiin liittyviä ilmauksia, jotka voidaan esimerkiksi alleviivata erivärisillä kynillä. Aineistosta löydetty alkuperäisilmaukset pelkistetään selkeämpään muotoon, jossa lauseen ajatuskokonaisuus tulee ilmi. Tämän jälkeen aineistoa aloitetaan klusteroimaan eli ryhmittelemään. Aineistosta saadut alkuperäisilmaukset käydään tarkasti läpi ja aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa tarkoittavat käsitteet yhdistetään yhdeksi luokaksi ja nimetään luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Luokitteluyksikkönä voidaan käyttää esimerkiksi tutkittavaan aiheeseen liittyvää käsitettä tai ominaisuutta. Luokittelun avulla aineisto tiivistyy ja selkiytyy koska yksittäiset käsitteet sisällytetään yleisempiin käsitteisiin. Luokittelun jälkeen seuraa aineiston abstrahointi. Abstrahoinnin tarkoituksena on erottaa tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja muodostaa tiedon avulla teoreettisia käsitteitä. Abstrahoinnissa alkuperäisinformaation kielellisiä ilmauksia yhdistetään teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Tällä tavoin saadaan aikaiseksi käsitejärjestelmä, joka auttaa tutkijaa tutkimuksen tulosten analysoinnissa ja johtopäätösten teossa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109–113.)

Tutkimuksen aineiston pelkistäminen aloitettiin etsimällä tutkimuskysymyksiin liittyviä ilmauksia aineistosta alleviivaten kysymyksiin liittyvät ilmaukset omilla väreillään.

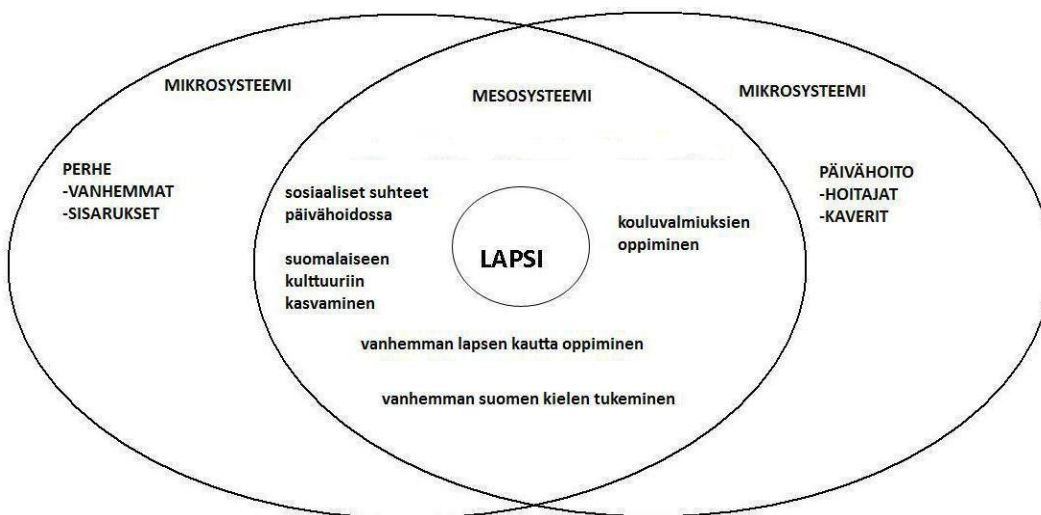
Tämän jälkeen alkuperäisilmaukset pelkistettiin ja niille etsittiin yhdistäviä tekijöitä, joiden avulla voitaisiin aineistoa alkaa luokittelemaan alaluokkiin. Tämän jälkeen alaluokille mietittiin yhdistäviä yläluokkia sekä kaikkia käsitteitä yhdistävä pääluokka. Luokittelussa käytettiin apuna kotoutumiseen ja kasvatuskumppanuuteen liittyviä käsitteitä. Teimme omat analyysirungot perheen kotoutumisen tukemiseen sekä kasvatuskumppanuuteen. Lopuksi analyysirunkojen alaluokat yhdistettiin Bronfenbrennerin ekologisteen teoriaan, jonka kautta tutkimustuloksia voidaan havainnollistaa paremmin. Bronfenbrennerin teorian kautta saadaan tuotua paremmin esille myös maahanmuuttajaperheiden ja päiväkodin välinen yhteistyö, jolla on tärkeä merkitys molemmissa tutkittavissa aiheissa.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

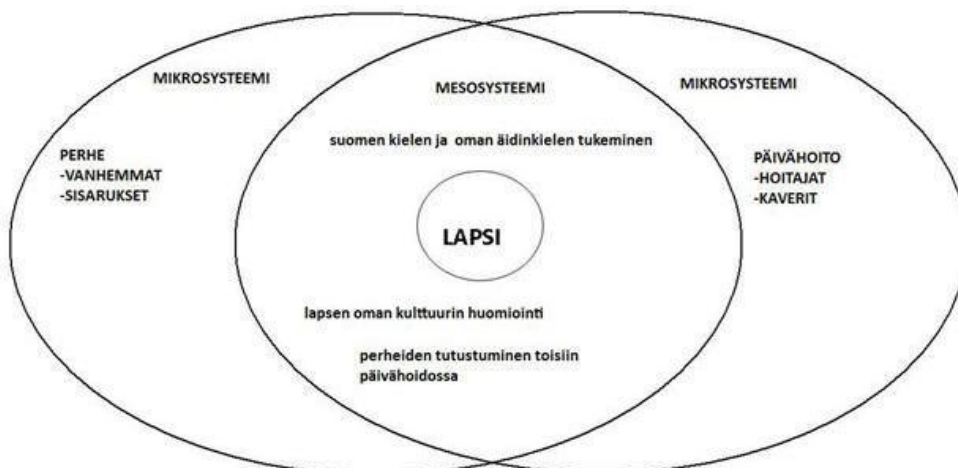
6.1 Päiväkotitukemassa maahanmuuttajaperheen kotoutumista

Päiväkotitukemassa antaa tukea varsinkin lapsen kotoutumiseen, mutta lapsen kautta se auttaa myös maahanmuuttajavanhempia kotoutumaan. Päivähoito voi olla lapselle niin kuin maahanmuuttajavanhemmillekin ainut paikka, jossa he käyttävät suomen kieltä. Lisäksi päiväkodin arki opettaa perhettä suomalaisista tavoista ja kulttuurista. Kotoutumiseen saama tuki päivähoitosta on myös kuvattu Bronfenbrennerin teorian kautta mesotasolla, koska kotoutumisen tukeminenkin vaatii päivähoitoa ja maahanmuuttajaperheen välistä vuorovaikutusta.

KUVIO 3. Maahanmuuttajaperheen kokemuksia perheen kotoutumisesta kuvattuna Bronfenbrennerin ekologisen teorian(1979) avulla

KUVIO 4. Maahanmuuttajaperheiden kokemuksia kehitettävistä asioista kotoutumisen tukemisessä kuvattuna Bronfenbrennerin ekologisen teorian(1979) avulla

6.1.1 Päiväkoti tukemassa lapsen kotoutumista

Maahanmuuttajavanhempien mielestä päiväkotito oli ensiarvoisen tärkeä paikka lapsen sosiaalisten suhteiden kannalta. Lapsella saattoi olla oman ikäisiä kavereita vain päiväkodissa. Lisäksi suurimmalla osalla lapsista oli vapaa-aikanaan kavereina vain oman kulttuuriyhteisön lapsia, niinpä joillain lapsilla ainoat suomalaiskaverit olivat päivähoidossa. Päivähoidossa lapset myös saivat uusia kavereita ja oppivat sosiaalisia taitoja sekä suomen kieltä.

”...niillä oli alussa vaikea saada ystäviä mutta kun ne tutustua ja näin... meillä ei oo ketään meidän piha kaveri.. kaikki kaverit ovat muualla... sen takia että se jos on piha kavereita on helpompi olla ystäviä mutta ku meillä ei oo...”

Suurin osa maahanmuuttajavanhemmista oli sitä mieltä, että tärkein asia päiväkodissa oli se, että lapsi oppii suomen kielen, koska ilman suomen kieltä hän ei tule pärjäämään koulussa. Monelle lapsella päiväkotito oli ainut paikka, jossa lapsi käytti suomen kieltä, koska perheen lähiverkostoon kuului lähinnä vain heidän oma kulttuuriyhteisönsä. Kaikki vanhemmat olivat sitä mieltä, että päiväkodissa pitäisi olla vielä enemmän suomen kielen opetusta kuin mitä sitä tällä hetkellä on.

”...pitäs tukea enemmän, tässä päiväkodissa. Kotona eri kieltä, meillä on huono suomen kieli, kaikki mikä hän suomenkieli riittää oppii tässä...”

Päiväkoti koettiin myös tärkeäksi paikaksi oppia muitakin kouluvalmiuksia kuin vain kieltä. Lapsi oppii päiväkodissa päiväjärjestyksen, mikä auttaa häntä tulevaisuudessa hahmottamaan, mitä tehdään mihinkin aikaan päivästä. Lapsen kokonaisvaltaista oppimista pidettiin myös tärkeänä.

”Lapset tarvii mennä päiväkotiin koska jos tulee seitsemän vuotta hän haluaa mennä kouluun ja jos hän on päiväkotito 2 vuotta tai 3 vuotta, hän tietää mikä on systeemi, suoraan hän tietää, hän herää aamulla, menee kouluun ja hän menee luokkaan min-kä aikana ja ei vaikeaa hänelle jos hän ei mene päiväkotiin vaikea on mennä koulussa suoraan. Lapselle tulee päiväkodissa päivärytmi.”

Jotkut maahanmuuttajavanhemmat toivoivat päiväkotiin myös heidän oman äidinkielenensä tukemista. Joidenkin mielestä olisi hienoa, jos heidän uskonnolliset juhlat pystyttäisiin myös ottamaan huomioon toiminnassa.

”...on hyvä, mutta lapsi syntyy täällä ne ei tiedä mitään omaa maasta ja puhuvat suomen kieli ja kotona vain vähän omaa kieltä. Ei tietävät ja kysyy minulta mitä meidän kulttuurista ja mitä kotimaa on mitä siellä oli ja... He ei tietävät mitään, mutta hyvä jos lapsi oppia kaikki kulttuuri ja lapsi tietää mitä heillä oli suomessa ja tietää mitä oli kotimaassa...”

”...joo pitäis olla oma äidinkieli se jos on hyvä nyt on koulussa esimerkiksi on. Päiväkodissakin olisi hyvä. Se on hyvä joo, kerran viikossa...”

”Suomen kielen opetus on tärkeempi. Kyllä se lapsi oppii omaa kieltä kotonaki puhumista ja ymmärtämistä, mutta lukemista ja kirjottamista vielä vaikeempaa. Se että kouluvalmiuteen suomen kielen opetus on tärkeempi kuin oman kotimaan kieli.”

6.1.2 Päiväkodilta saatu tuki vanhempien kotoutumiseen

Monien maahanmuuttajavanhempien mielestä päiväkoti oli auttanut lapsen lisäksi myös heitä suomalaiseen kulttuuriin kasvamisessa. He olivat oppineet lapsensa kautta, miten Suomessa pukeudutaan, millaista ruokaa täällä syödään sekä tietämään suomalaisista tavoista. Jotkut maahanmuuttajavanhemmat olivat oppineet lapsensa kautta myös lisää suomen kieltä, koska lapset puhuvat parempaa suomen kieltä kuin he itse. Tarvittaessa he olivat voineet kysyä päiväkodin henkilökunnalta asioista, joita he olivat ihmetelleet suomalaisessa kulttuurissa. Kaikki tutkimukseen osallistuneet maahanmuuttajavanhemmat olivat asuneet jo monta vuotta Suomessa, joten he kokivat, että heidän kulttuurinsa ja suomalaisen kulttuurin välillä ei ole hyvin eroja muita kuin uskontoon liittyvät asiat. He pitivät omia lapsiaan enemmän suomalaisina kuin heidän oman kulttuurinsa edustajina.

”...ne ei auttaa suoraan, mutta se auttaa kun viedään lapset tähän ja tuodaan hänet.”

”Meidän lapset on enemmän, niillä on enemmän suomalaiset kulttuurit siis kulttuuri ne on syntynyt suomalaisina ei omaan kulttuuriin...”

Päiväkoti oli tukenut myös maahanmuuttajavanhempien suomen kielen oppimista. Päivittäiset kohtaamiset ja asioista keskustelu suomeksi päiväkotien henkilökunnan kanssa, oli vahvistanut suomen kielen osaamista. Henkilökunnan selkokieliisyys lisäsi sitä, että asiat olivat tulleet ymmärretyiksi. Osa maahanmuuttajavanhemmista oli halunnut kokeilla olla kasvatuskeskusteluissa ilman tulkkia ja kokemukset keskusteluista olivat positiivisia. Toiset halusivat turvautua tulkkiin vielä vuosienkin jälkeen, koska olivat epävarmoja omasta suomen kielen osaamisestaan.

”...kyllä ennen on tulkki käynyt meidän kans keskustele opettajan kanssa ja sitte tulkkikii tulee mukaa. Tänä vuonna minä sanoo, minä haluan ensi vuonnaki saman, minä halu yrittää, koska me asu suomi, ei aina käytä tulkki mukaan, vaan yrittää ja halua osata asiat. Selvittää asiat, koska me asumme ja meidän pitää osata puhua suomen kieli ja minä sanoa opettaja elä tilaa mitään tulkkia, minä haluan yrittää, ja hän ei tilaa minulle tulkkia...”

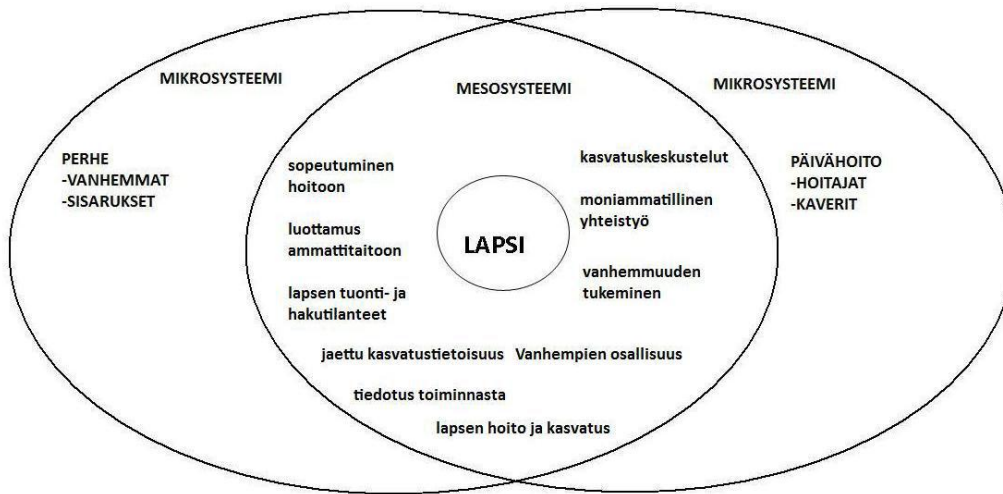
”..joo kyllä ku lapsille kulkee tämä viestivihko tai kirje kotiin, ja lue se ja minä ei ymmärrä, juttelee opettajan kanssa ja sitten se selittää minua helpolla kielellä ja minä ymmärrän.”

”Ja mikä on hyvä kaikille suomalaisille että kun te puhuttu ulkomaalaislle selväks että selkokielellä; ei savoo, ei karjalaa, ei mitään semmosia.”

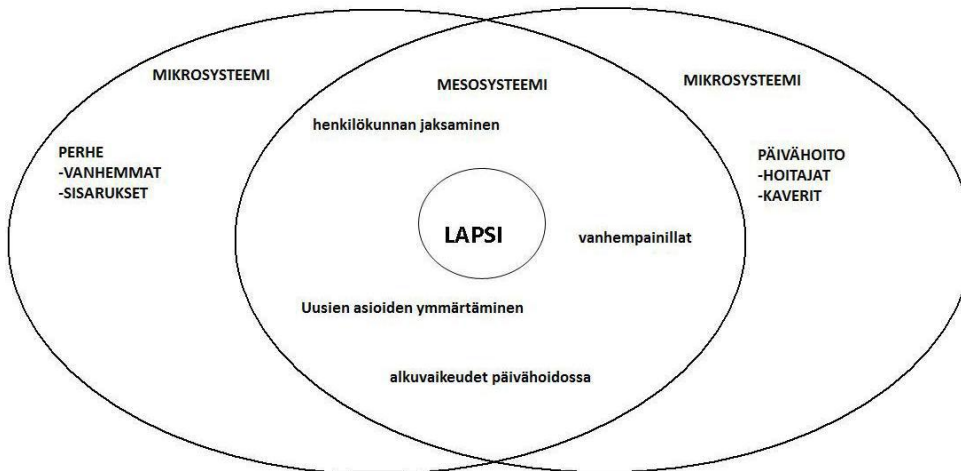
6.2 Kasvatuskumppanuus maahanmuuttajavanhempien kanssa

Kasvatuskumppanuus on tärkeä osa Tuuliviirin päiväkodin toimintaa. Varsinkin maahanmuuttajaperheiden kanssa se on tärkeässä roolissa, koska lapsen päivähoidossa pitää ottaa huomioon myös lapsen oma kulttuuri. Maahanmuuttajavanhemmille päivähoito on monesti täysin vieras käsite, joten luottamuksen ja hyvän yhteistyön rakentuminen voi viedä aikaa. Halusimme tuoda tutkimuksessa ilmenneet asiat konkreettisesti esille, joten teimme Bronfenbrennerin ekologista teoriaa apuna käyttäen kuviot, joissa kasvatuskumppanuuteen vaikuttavat asiat ovat mesotasolla, jossa vanhempien ja päivähoidon välinen vuorovaikutus tapahtuu.

KUVIO5. Maahanmuuttajaperheiden positiiviset kokemukset kasvatuskumppanuudesta kuvattuna Bronfenbrennerin teorian(1979) kautta

KUVIO6. Maahanmuuttajaperheiden kokemuksia kehittämistarpeista kuvattuna Bronfenbrennerin teorian(1979) kautta

6.2.1 Päivähoidon aloitusvaihe

Luottamussuhteen rakentaminen maahanmuuttajavanhempien kanssa alkaa jo lapsen hoidon aloitusvaiheessa. Tähän tutkimukseen haastatellut maahanmuuttajavanhemmat kokivat pääasiassa, että lasten hoitoon sopeutuminen oli ollut helppoa, vaikka maahanmuuttajalapselta vie enemmän aikaa sopeutua päivähoitoon kuin suomalaiselta lapselta, koska kulttuuri ja kieli ovat vieraita. Päivähoidon aloitusvaiheessa päiväkodin henkilökunnan tuki koettiin riittäväksi ja lasten sopeutumista hoitoon oli auttanut myös se, että sisarukset olivat aluksi samassa ryhmässä. Suurimmalle osalle maahanmuuttajavanhemmista lapsen laittaminen päivähoitoon oli ollut vierasta, mutta toisilla oli jo ennestään kokemusta muista päiväkodeista.

”...vähä mikä jännittävä alkuun. Ja sitte ei osaa puhuu suomen kieli ja he laittoivat yhdessä sisarukset samaan ryhmään, he puhua sama kieli, ensimmäine esivuosi ja sitte ku lapsi ymmärtää vähä he laittoivat eri paikkaan.”

”Kotimaassa lapset hoidetaan itse. Kouluikään asti pitäisi olla kotona...”

Osalle maahanmuuttajavanhemmista päivähoidon aloitusvaihe oli ollut myös haastavaa, koska lapsi itki paljon hoitoon jätettäessä. Lisäksi maahanmuuttajavanhemmilla oli ollut huoli lapsen turvallisuudesta, koska heidän omaan kulttuuriinsa ei ole kuullut jättää pientä lasta vieraiden ihmisten hoitoon. Maahanmuuttajavanhemmat olivat ennen Suomeen tuloa tottuneet siihen, että vain he itse tai isovanhemmat hoitivat heidän lapsiaan.

”Ja lapsikin on tällä hetkellä on paljon ystäviä suomalaisia, he kulkevat kouluu ystävie kanssa. Ja lapsi tänä vuonna on tottunut, päiväkodissa viime vuonna hän melkein joka päivä itki ja itki, miksi ei tiedä ku minä tuli, minä vie hänet päiväkotia, hän aina surullinen ja itkee ku minä lähden päiväkodista, hän itkee ja minä olen surullinen mutta tänä vuonna hän on joka päivä melkein iloinen. Ei ole mitään onkelmaa ja minä olen tyytyväinen.”

”...se koko päivä pitää ajatus ja mitä tapahtuu hänelle ja hän oli itkemaan paljon, ja.. se ensimmäinen kertahan menee tämmönen ryhmään ja ei ole tuttu ihmisiä ja kaikki hoitajat ja kaikki...”

6.2.2 Päivittäiset kohtaamiset ja kasvatuskeskustelut

Maahanmuuttajavanhempien kokemukset lapsen tuonti- ja hakutilanteissa vaihtelivat hyvin paljon. Osa halusi kuulla vain pääasiat lapsen päivästä, ja osalle riitti tieto sitä, jos lapsi oli tehnyt jotain normaalista arjesta poikkeavaa. Suurin osa maahanmuuttajavanhemmista oli sitä mieltä, että lapsen päivästä kerrottiin heille aina lasta haettaessa, mutta joidenkin mielestä lapsen päivästä kerrottiin vasta kun he kysyivät mitä lapsi on tänään tehnyt.

”...ihan mikä lapselle oli päivässä esimerkiksi hän askartelemassa taikka joku eri leikki tai mikä oli se päiväkodissa päivässä tämä tilanne. Hoitaja kertoo minulle miten päivä mennyt...”

"Ei. Ei. Mitä päivässä tapahtuu, vain kun minä tulen hakemaan hänet, se kertoo minulle mutta kasvatuksesta ei joka päivä. Vain kaksi kertaa, keväällä ja syksyllä."

Jokaisella maahanmuuttajavanhemmalla oli tieto siitä, että lapsen kasvatuskeskusteluja on kaksi kertaa vuodessa, mutta niitä voisi pitää tarpeen vaatiessa enemmänkin jos vanhemmilla olisi tarvetta keskustelulle. Kaikille kaksi keskustelua vuodessa oli kuitenkin ollut riittävä määrä, koska kukaan maahanmuuttajavanhemmista ei ollut tarvinnut erityistä tukea lapsen kasvatukseen ja hoitoon liittyvissä asioissa. Maahanmuuttajavanhemmat kuitenkin kokivat, että heidän vanhemmuutta on tuettu lapsen kautta, koska päiväkodista on opittu, miten lapsi puetaan sään mukaan. Kaikilla maahanmuuttajavanhemmilla oli myös hyvä tietämys päiväkodin toiminnasta ja käytännöistä. Hyvänä pidettiin myös sitä, että joka viikko jaetaan seuraavan viikon päiväjärjestys, josta voidaan katsoa, mitä lapsi tekee minäkin päivänä päiväkodissa.

"...meistä että kun lapsella jotain on voidaan... se keskustella voidaan... ihan milloin vain... siis se siis me ollaan heidän kanssaan yhteistyössä..."

Maahanmuuttajavanhempien mielestä heitä kuunneltiin, ja heillä oli mahdollisuus vaikuttaa päiväkodin toimintaan sekä heidän omien lastensa asioihin etenkin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Toisten maahanmuuttajavanhempien mielestä asioihin ei voinut vaikuttaa niin hyvin, jos suomen kieli ei ollut hyvä, mutta yhteinen ymmärrys henkilökunnan kanssa saatiin tarvittaessa tulkin avustuksella.

"Se minä en en tiedä suomalaisesta asemasta suomalaiset vanhemmat miten mutta me kyllä vaikutetaan se meidän lapsen esim. ei saa osallistua nämä uskontojuhlat. muut juhlat esimerkiksi tonttu, mutta kirkon meno ei, mutta kyllä ne kuuntelee se tämä päiväkotikokous henkilökunta ja jotkut vanhemmat vaativat tulkin paikalle."

Maahanmuuttajavanhemmat kokivat tärkeäksi myös sen, miten he voivat keskustella kasvatushenkilökunnan kanssa siitä, mitä lapsi tekee kotona. Joillakin maahanmuuttajavanhemmilla oli niitä tilanteita, että lapsi ei esimerkiksi suostu syömään sellaisia ruokia kotona, mitä hän syö päiväkodissa. Henkilökunnan kanssa voitiin miettiä, miten lapsi saataisiin syömään samalla tavalla myös kotona. Toisinaan lapsilla taas saattoi olla vaikeuksia samoissa asioissa niin kotona kuin päivähoitossa. Tällöin mie-

tittiin, miten lasta voitaisiin tukea tässä asiassa niin kotona kuin päivähoidossa, jotta lapsen vaikeuksista voitaisiin päästä yhdessä yli.

”Pitäs kertoa mitä on kotona tilanteessa ja he kertovat mikä asioita tässä, onko samanlaiset. Millä menee päiväkodissa ja kotona ---- Tämmöne asia minä kysy tässä ja he kertovat mitä se on kotona ja tässä. Minä en tiedä miksi hän on vaikea kotona. Syö juo maito, mitä tarhassa juo. Nämä asiat tässä pitäs saman keskustella.”

6.2.3 Vanhempien osallisuus

Vanhempainillat olivat monille maahanmuuttajavanhemmille vieras asia. Vanhempainilloista oli monilla tietoa, mutta sinne ei oltu menty, koska vanhempainiltoja ei oltu koettu tarpeellisiksi varsinkin jos päiväkodissa on ollut jo useampi saman perheen lapsi hoidossa. Joillekin taas vanhempainilta sana oli täysin vieras ja vaikutti siltä, että heillä ei ole ollut tietoa mikä se on, ja mitä siellä tehdään. Yhdeksi kasvatuskumppanuuden haasteeksi nousi päiväkodille se, että maahanmuuttajavanhemmat saataisiin kiinnostumaan ja osallistumaan vanhempainiltoihin aktiivisemmin. Tärkeää on myös saada maahanmuuttajavanhemmat ymmärtämään mitä vanhempainilta tarkoittaa ja mitä se pitää sisällään.

”...oli syksyllä yksi, alusta, mikä se on. Päiväkodin kun avautuu se mikä tulee, tehdään tässä päiväkodissa tänä vuonna semmonen keskustelu...”

Maahanmuuttajavanhemmat pitivät lapsen hoitoa ja kasvatusta päiväkodissa laadukkaana. Maahanmuuttajavanhempien mielestä päiväkotituki lapsen omatoimisuutta ja kokonaisvaltaista oppimista. Lapsi oppi päiväkodissa uusia asioita, käytöstapoja sekä oikean ja väärän merkityksen. Päiväkodissa osattiin myös tukea lapsen erityistarpeita ja huomioida oma kulttuuri esimerkiksi ottamalla huomioon ruokavalio. Tärkeänä pidettiin myös päiväkodin moniammatillista yhteistyötä neuvolan, koulun ja sosiaalitoimiston kanssa. Moniammatillisen yhteistyön takia lapsen kouluun siirtyminen esikoulusta on helpompaa sekä yhteistyö neuvolan kanssa edistää lapsen kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen seuraamista.

”...täällä hoidetaan aina lastenkasvatus joka vuosi lapsi menee neuvolaan ja tarkistetaan miten hän kasvaa, miten paino ja kaikki. Minun maassa tämä ei ennen ole, mutta nyt on...”

”Koska hän on viisi vuotta tässä, suomenkieli ja kaikki ja kirjoittaminen ja askartelu ja jumppa tämä tässä päiväkodissa. Kaikki hän oppii tässä enemmän, koska kotonaki hän yksin...”

Maahanmuuttajavanhemmat vertasivat päiväkotia lapsen toiseksi kodiksi, jossa hoitajat ovat kuin äitejä, Monen mielestä päiväkodin henkilökunnalla on enemmän tietämystä kuin vanhemmalla ja hoitajista käytettiin myös opettaja nimitystä. Päiväkodin omahoitajasysteemi oli myös kaikkien vanhempien mielestä hyvä. Suurin osa maahanmuuttajavanhemmista koki, että yhteistyö ja luottamus päiväkodin henkilökuntaan ovat syventyneet vuosien aikana.

”Päiväkodissa on turvallista jos minä tuon lapset esim. päiväkotiin että minä uskon että täällä on toinen äiti elikkä hoitaja tulee äidiksi. Tämä on turvapaikka. Yhteistyö on syventynyt vuosien aikana.”

Osalle maahanmuuttajavanhemmista oli vaikeaa ymmärtää joitakin päiväkodin uusia käytäntöjä. Haastavaksi oli koettu varsinkin se, että miten uudet käytännöt pystytään selittämään lapselle. Esimerkkinä tällaisesta asiasta nousi Kuopion kaupungin päiväkodeissa käyttöön otettu rajoitettu hoitoaika sellaisille lapsille, joiden molemmat vanhemmat tai toinen vanhemmista on kotona. Käytännössä lapsi voi olla hoidossa klo 8.30-15.30, eikä hoitopäivämaksuun sisälly aamupalaa. Asia koettiin eriarvoistavana, eikä sitä ollut lapsille osattu selittää aluksi. Moni lapsi olikin kokenut, että hän joutuu tulemaan myöhemmin hoitoon, eikä saa aamupalaa sen takia, että hän on maahanmuuttajalapsi ja oli kokenut itsensä erilaiseksi kuin muut tämän takia. Maahanmuuttajavanhemmat olivat kuitenkin tottuneet jo asiaan samoin kuin lapset, mutta alussa uusien käytäntöjen omaksuminen oli haastavaa.

”Minun lapsella ongelma, koska jos hän haluaa ruokaa aamulla, hänelle sanotaan sinulle ei ruokaa ja lapsi ei ymmärrä miksi kaikki lapset saavat syödä ja hän ei. Hoitaja sanoo mulle koska puoliso kotona, ei saa antaa. Se on ongelma. Olen sanonut että lapset ei ymmärrä tämä, lapsi ajattelee koska hän on ulkomaalainen, tosi ongelma meille.”

Vanhemmat toivat esille myös huolen siitä, miten päiväkodin henkilökuntaa jaksaa tehdä töitä, koska toisinaan päiväkodissa oli vähän hoitajia vuorossaan, vaikka lapsia oli paljon. Liian vähäisellä henkilökuntamäärällä on vaikeaa ottaa jokainen lapsi yksi-

löllisesti huomioon ja riski erilaisille tapaturmille kasvaa kun kaikkia lapsia ei ehditä välttämättä ottaa huomioon samalla tavalla kuin, jos henkilökuntaa olisi riittävästi.

”Kerran hoitaja oli yksin koko ajan kaikkien lasten kanssa ja musta se kolme hoitajaa sillä osastolla ei riitä, yks menee viikkolomaa, toinen tulee sairaaks ja yksin ei pärjää..”

Maahanmuuttajaperheen kotoutumista tukee tutustuminen muihin perheisiin, jotta perheen verkosto uudessa maassa laajenisi. Tämän takia halusimme tietää myös, miten hyvin maahanmuuttajaperheet ovat tutustuneet muihin perheisiin päiväkodin kautta. Hyvin harva oli tutustunut päiväkodin kautta muihin perheisiin, mutta suurimmalla osalla oli kiinnostusta tavata muita vanhempia, koska joillain perheillä ei ollut ollenkaan sukulaisia Suomessa, joten lähiverkosto oli hyvin pieni. Joidenkin maahanmuuttajavanhempien mielestä ainut tilaisuus jolloin muita vanhempia saattoi tavata, olivat uskonnolliset juhlat, joissa he itse eivät oman uskontonsa takia käyneet. Muutama maahanmuuttajavanhempi ehdotti, että vanhemmat voisivat ottaa osaa toisten lasten syntymäpäiväjuhliin tai päiväkodissa voitaisiin järjestää viikoittainen pullakahvitilaisuus, jossa vanhemmat voisivat tutustua toisiinsa. Toiveena ilmeni myös, että päiväkotitoiminta voisi järjestää joitain ei-uskonnollisia yhteistilaisuuksia. Muutama maahanmuuttajavanhempi oli myös sitä mieltä, että heille riittää heidän oma kulttuuriryhteyksensä, joten heillä ei ole tarvetta tutustua muihin vanhempiin päiväkodin kautta.

”...esimerkiksi lapset kaverina, se syntymäpäivä se, kutsu ja... tutustuta toinen perhe...”

”Ollaan, mutta täällä ei päiväkodissa, ei paljon tapahtumia missä voi tutustua, vain päiväkodissa on se joulujuhla ja nämä juhlat kuuluu uskontoon ja meillä on eri uskonto. Sen takia että ei tule semmonen tilaisuutta, että voitaisiin tutustua.”

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen luotettavuuteen olennaisena osana kuuluvat reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetti tarkoittaa sitä, että tutkimustulokset toistavat itseään ja validiteetti sitä, että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 97.). Tutkimuksemme kaikissa haastatteluissa ilmeni samankaltaisia asioita tutkimiimme teemoihin liittyen.

Inni Manninen (2011) on tutkinut opinnäytetyössään maahanmuuttajaperheiden kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. Mannisen opinnäytetyön tutkimuksen tuloksissa toistuvat monet samat asiat kuin meidän tutkimuksessamme. Esimerkkeinä ovat tyytyväisyys suomalaiseen päivähoitojärjestelmään, hankaluudet suomen kielen kanssa ja kulttuurien samankaltaisuus. Myös Kirsi Könönen on tutkinut maahanmuuttajavanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta Pro gradu tutkielmassaan ”Kumppanuus on tiiviimpää kuin yhteistyö”- Maahanmuuttajataustaisten vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää miten maahanmuuttajataustaiset vanhemmat määrittelevät onnistuneen kasvatuskumppanuuden ja yhteistyön kasvatuskumppanuudessa. Tutkimuksen tuloksissa kävi ilmi, että suomalaisesta varhaiskasvatuksesta ja päivähoidosta maahanmuuttajataustaiset vanhemmat ajattelivat, että niiden tehtävä on lasten kasvun ja kehityksen tukeminen ja erityisesti suomen kielen opettaminen. Haasteina päivähoiton henkilökunnalle nähtiin erilaisista kulttuureista olevien perheiden kohtaaminen, lasten kieltenopetus ja lapsen oman kielen ja kulttuurin tukeminen. (Könönen 2007). Molemmissa tutkimuksissa oli hyvin samantyyllisiä tuloksia, joten tutkimustulosten samankaltaisuus vahvistaa tämän tutkimuksen reliabiliteettia.

Laadullisella tutkimushaastattelulla on tavoitteena tuottaa haastateltavan puhetta tutkimusaineistoksi. Lähtöoletuksena on, että haastattelu voi onnistua vain, jos tutkija ja haastateltava ymmärtävät toisiaan. Jos haastateltava ja tutkija ovat eläneet eri kulttuuripiireissä, niin heidän kokemuksensa ovat erilaisia ja he saattavat tulkita ympäröivää todellisuutta eri tavoin. Tämä voi vaikuttaa siihen, että tutkija ja haastateltava eivät välttämättä ymmärrä toisiaan. (Rastas 2005, 79.)

Kun tutkimuksen kohderyhmänä on eri kulttuurinedustajia voi toisinaan olla hyvin mahdollista, että haastatteluilla ei pystytä aina saavuttamaan asetettuja tavoitteita. Tällaisissa tilanteissa haastattelija ei voi olla aina varma siitä ymmärsikö haastateltava hänelle esitetyn kysymyksen tarkoitettulla tavalla, eikä siitä, ymmärsikö hän itse mitä haastateltava halusi vastauksillaan sanoa. Kyse ei välttämättä ole haastatelta-

van heikosta suomen kielen taidosta, vaan se voi johtua myös siitä, että haastattelija ja haastateltava ovat antaneet sanoille erilaiset merkitykset. Haastateltava on aina oman elämänsä ja kokemustensa asiantuntija, mutta tutkijan ja haastateltavan välillä olevat kulttuurierot voivat johtaa siihen, että haastateltava joutuu tietämättömän ja osaamattoman rooliin, jolloin hän ei välttämättä ole ihanteellinen ja luonteva haastattelupuheen tuottaja.

Kulttuurierojen tuomat haasteet näkyivät hyvin myös tässä tutkimuksessa, Haastattelutilanteessa kysymysten ymmärtäminen oli välillä erittäin haastavaa haastateltaville, koska suomi ei ollut kenenkään haastateltavan oma äidinkieli, emmekä voi olla täysin varmoja siitä ymmärsivätkö he haastattelukysymysten sisällön. Varsinkin niissä haastatteluissa, joissa olisi tarvinnut tulkkia, haastattelun toteuttaminen oli vaativaa ja haastattelu oli sisällöltään suppeaa. Tällaisten haastatteluiden jälkeen jouduttiin jopa pohtimaan sitä, että toivottavasti haastateltavalle ei ollut jäänyt paha mieli siitä kun hän ei pystynyt suomen kielen taitonsa takia ymmärtämään kaikkea mitä häneltä kysyttiin. Kielivaikeuksista huolimatta saatiin paljon arvokasta tietoa tutkimuskysymyksiin.

Litteroinnin toteuttaminen oli myös haastavaa, koska joistakin sanoista ja lauseista oli vaikea saada selvää, joten asioiden ymmärtämiseksi jouduttiin käyttämään osaksi omaa tulkintaa. Joitain lauseita jäi myös litteroimatta, koska haastateltavat puhuivat välillä omaa äidinkieltään ja jotkut sanat olivat liian vaikeita kirjoittaa ymmärrettävään muotoon.

Kulttuurieroista johtuvat väärinkäsitykset voivat olla vaikuttamassa jo ennen haastatteluiden tekemistä, jos haastateltavat antavat suostumuksensa tutkimukseen osallistumiseen ilman, että ymmärtävät mihin ovat osallistumassa, tai jos haastateltavalle ei ole selvää tutkimuksen tarkoitus ja periaatteet sekä tutkijan motiivit, nousee kulttuurierojen huomioonottaminen tutkimuseettiseksi (Rastas 2005, 83). Tutkimuksen eettisyys on yksi olennainen osa tutkimuksen luotettavuutta.

On tärkeää, että tutkimukseen osallistujille selvitetään tutkimuksen tavoitteet ja toteutus. Tutkimukseen osallistuvilla täytyy myös olla vapaaehtoinen suostumus tutkimukseen. Tutkimuksessa saatuja luottamuksellisia tietoja ei saa luovuttaa ulkopuolisille, eikä käyttää muuhun kuin luvattuun tarkoitukseen. Kaikkien tutkimukseen osallistuville on taattava anonymiteetti eli tutkimusaineistoa käsitellään nimettömänä. Erityisen tärkeää tutkimuksen eettisyyden kannalta on, että tutkija noudattaa lupaamiaan sopimuksia, eikä vääristele tutkimuksen tuloksia vaan raportoi tutkimuksen mahdollisimman totuuden mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 131.) Tämän tutkimuksen tekemisessä on noudatettu eettisiä lähtökohtia ja tutkimuksessa saatua aineistoa on säilytetty, niin, että kukaan ulkopuolinen ei ole päässyt sitä lukemaan. Tällä tavoin tutkimukseen osallistujien nimettömyys on pystytty takaamaan.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut pitkä prosessi, jonka aikana on koettu vastoinkäymisiä sekä onnistumisen elämyksiä. Opinnäytetyön aihe on ollut kaikin puolin haastava ja alussa saimme myös varoituksia siitä, että tällaisen aiheen valinnassa on paljon riskejä opinnäytetyön onnistumisen kannalta. Viimeisen kahden vuoden aikana olemme saaneet huomata, mitä haastavan opinnäytetyönaiheen valinta tuo mukanaan. Pelkkä lähdekirjallisuuden etsiminen on tuottanut välillä vaikeuksia, samoin kuin haastavan teorian soveltaminen tutkimukseemme, koska Bronfenbrennerin teoriaa ei ole aiemmissa tutkimuksissa käsitelty maahanmuuttajaperheen kotoutumisen näkökulmasta. Myös haastateltavien saaminen tutkimukseen vei paljon aikaa toimeksiantajaltamme ja meiltä, mutta kohtaamamme vaikeudet ovat olleet kaiken vaivan arvoista.

Opinnäytetyön teoriapohja pyrittiin rajaamaan vastaamaan niin, että se on tasapainossa tutkimuskysymysten kanssa. Jälkeenpäin ajateltuna perheen kotoutumisen tuki ja kasvatuskumppanuus ovat olleet yhdessä aika laaja aihe, minkä takia olisi ollut viisaampaa keskittyä vain toiseen niistä. Toisaalta kasvatuskumppanuus ja perheiden kotoutumisen tukeminen ovat tutkimusta ajatellen hyvä aihekokonaisuus, koska ne tukevat toisiaan. Hyvin toimiva kasvatuskumppanuus luo pohjan sille, että perheiden ja päivähoidon välinen yhteistyö toimii, jolloin myös perheen kotoutumisen tukeminen on mahdollista. Laaja tutkimusaihe on myös antanut meille kokonaisvaltaisemman kuvan maahanmuuttajaperheen ja päiväkodin välisestä yhteistyöstä verrattuna siihen, että olisimme keskittyneet vain toiseen aihekokonaisuuteen. Opinnäytetyön tekeminen on ollut myös erittäin opettavaista. Olemme saaneet kohdata vanhempia eri kulttuureista, tehneet yhteistyötä päivähoidon kanssa, saaneet uutta tietoa tutkimastamme aiheesta sekä samalla kasvaneet sosiaalialan ammattilaisiksi. Erittäin tärkeää on ollut myös se, että tutkimus on lisännyt ymmärrystämme sille, miten tärkeä paikka päiväkotitoimi on maahanmuuttajaperheille ja miten se edistää perheiden kotoutumista.

Maahanmuuttajaperheille Suomeen muuttaminen on ollut vaikea asia, koska moni on yleensä joutunut jättämään kotimaansa sodan takia. Heidän lähisukunsa ja muut läheiset ihmiset ovat jääneet omaan kotimaahan, ja he ovat itse joutuneet muuttamaan heille täysin tuntemattomaan Suomeen. Tähän maahan sopeutuminen on monelta perheeltä vienyt kauan aikaa ja jotkut asiat ovat vielä vuosienkin asumisen jälkeen aiheuttaneet ihmettelyä. Suomalaiseen yhteiskuntaan kotouttaminen on tärkeää

maahanmuuttajaperheille. Yksi kotouttamisen toimenpiteistä on päivähoitosysteemi, joka mahdollistaa sen, että vanhemmat pääsevät kotoutumiskursseille kun lapset ovat hoidossa päiväkodissa. Suomeen on tullut 1. syyskuuta 2011 voimaan uusi laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010), jonka yhtenä tavoitteena on lisätä kunnan velvollisuuksia maahanmuuttajien kotouttamisessa. Uudessa laissa kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten tavoitteena on tukea paikallisesti kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien välillä (FINLEX 1386/2010). Tavoitteena on myös edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua, hyviä etnisiä suhteita, maahanmuuttajaryhmien osallisuutta sekä tukea mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin säilyttämiseen (FINLEX 1386/2010). Tämä tarkoittaa sitä, että nämä tavoitteet koskevat osaksi myös päivähoitoa, koska päivähoito on tärkein toimija lapsen kotouttamisessa.

Monille perheille päiväkodin henkilöstö on yksi ensimmäisistä suomenkielisistä tahtoista, joiden kanssa he ovat tekemisissä. Tutkimukseen osallistuneille vanhemmille oli ensiarvoisen tärkeää, että lapsi käy päivähoidossa, koska kotona hän ei saisi samanlaisia valmiuksia yhteiskuntaan kotoutumisessa ja suomen kielen oppimisessa kuin, mitä hän saa päivähoidossa. Lisäksi päiväkodin ja perheen välisellä tiiviillä yhteistyöllä on merkittävä rooli perheen syrjäytymisen ehkäisyssä suomalaisesta yhteiskunnasta.

Opinnäytetyön haastatteluja tehdessä huomasimme perheistä, miten luottavaisia he ovat päivähoitoa kohtaan ja kuinka luottavaisin mielin he suhtautuivat hoitajiin. Kumppanuussuhteen rakentaminen vie aikaa, mutta antaa osakseen paljon. Osalle kumppanuussuhde syntyy heti vuorovaikutuksessa toisen kanssa, mutta osalle voimennä pitkiäkin aikoja hyväksyäkseen toinen osapuoli. Maahanmuuttajaperheiden kanssa työskennellessä täytyy ottaa huomioon, että heidän kieli, kulttuuri ja uskonto voivat olla hyvin erilaisia. Tämän takia sekä maahanmuuttajaperheiden että kasvatushenkilöstön täytyy toimia hyvinkin hienovaraisesti ja toisiaan kunnioittaen kumppanuussuhteen alussa ja sen kaikissa vaiheissa.

Varhaiskasvatuksessa kaikille tulisi olla samat periaatteet ja säännöt toimia, mutta onko näin maahanmuuttajaperheiden kohdalla? Opinnäytetyön tulosten perusteella maahanmuuttajavanhemmat olivat hyvin tyytyväisiä lapsensa hoitoon ja kasvatukseen päiväkodissa. Toisaalta voidaan miettiä sitä, että pystyisivätkö perheet olemaan muuta kuin vain tyytyväisiä? Heillä kun ei ole ollut omassa kotimaassaan mitään vertailukohtaa, koska lapset on aina hoidettu oman perheen voimin. Tämän takia heidän vaatimuksensa hoidon suhteen, eivät välttämättä ole niin suuret kuin suomalaisilla

vanhemmilla, joille päivähoido on itsestään selvä asia ja kuuluu yhteiskuntamme peruspalveluihin. Maahanmuuttajaperheelle saattaakin riittää vain se, että lapsi on turvassa ja hyvässä hoidossa sekä oppii samalla suomen kieltä.

Niina Maria Jokela on tehnyt Pro gradu-tutkielman(2005) aiheesta: Vanhemmuus maahanmuuttajakontekstissa – Sosiokulttuurisen sopeutumisen haasteet. Tutkimuksessa tuodaan ilmi maahanmuuttajavanhempien monikulttuurisessa kasvatustyössä ilmeneviä kokemuksia, ongelmia ja ongelmanratkaisutapoja. Tutkielman tuloksista ja johtopäätöksistä kävi ilmi, että maahanmuuttajavanhemmillä on vaikeuksia kielessä ja työnsaannissa. Lisäksi perheiden sosiaaliset suhteet ovat vähäisiä. (Jokela 2005). Jokelan tutkimus todistaa, että myös muissa tutkimuksissa on saatu tuotua esiin maahanmuuttajaperheiden vähäiset sosiaaliset suhteet.

Maahanmuuton lisääntyessä viranomaisten ei pitäisikään kiinnittää huomiota vain pelkästään maahanmuuttajien suomen kielen oppimiseen ja töiden saamiseen, vaan myös maahanmuuttajien sosiaaliseen verkostoon. Suomalainen yhteiskunta on muutenkin hyvin yksilökeskeinen, joten maahanmuuton lisääntyessä ja suomen väkiluvun kasvaessa olisi hienoa, jos yhteisöllisyyttä, voitaisiin tuoda kulttuuriimme lisää. Tällä hetkellä ainakin tuntuu, että elämme maassa, jossa maahanmuuttajat ovat sulkeutuneet omiin yhteisöihinsä, sen sijaan, että voisimme kaikki olla osana yhtä isoa yhteisöä. Tulevaisuuden haasteena tulee olemaan se, miten maahanmuuttajat saadaan osallisiksi suomalaiseen yhteiskuntaan? Tähän haasteeseen ei voi vastata pelkästään päiväkotia, vaan kaikki viranomaistahot yhdessä. Päiväkotia on omalla toiminnallaan edesauttamassa maahanmuuttajaperheen kotoutumista ja etenkin lapsen kotoutumista Suomeen, joten jatkossa olisikin tärkeää miettiä, miten kotoutumisen tukemista voitaisiin lisätä entisestään. Jo päiväkodissa huomaa sen, miten maahanmuuttajalapsen lapset leikkivät yleensä lähinnä toisten maahanmuuttajalasten kanssa, mikä tietysti edistää omaan yhteisöön sulkeutumista. Samoin kuin suomalaisilla vanhemmilla voi olla negatiivisia asenteita maahanmuuttajaperheitä kohtaan, mikä taas edesauttaa sitä, että maahanmuuttajaperheitä ei haluta päästää omaa perhettä lähelle.

Opinnäytetyömme yhdeksi tärkeimmäksi asiaksi nousikin maahanmuuttajavanhempien osallisuus. Haastatteluissa selvisi, että maahanmuuttajaperheet ovat tyytyväisiä osallisuuteensa päiväkodin toiminnassa, mutta perheet eivät silti mielellään osallistuneet päiväkodin järjestämiin tilaisuuksiin, koska monet tilaisuudet liittyivät kristillisiin juhliin. Suuri osa haastatelluista perheistä kuitenkin halusi, että päiväkodissa olisi enemmän toimintaa, jonka kautta voitaisiin paremmin tutustua muihin perheisiin. Eri

asia vain sitten on, että jos tällaisia tapahtumia alettaisiin järjestää, niin osallistuisivatko perheet niihin, koska sanat ja teot ovat aina kaksi eri asiaa. Monikulttuurisista tapahtumista olisi paljon hyötyä niin maahanmuuttajaperheille kuin myös suomalaisille perheille. Tapahtumien avulla voitaisiin lisätä suomalaisten kulttuuritietoutta ja vähentää samalla heidän ennakkoluulojaan maahanmuuttajaperheitä kohtaan. Samalla lisättäisiin yhdenvertaisuutta, koska päiväkodin arjessa olisi muitakin kuin suomalaisen kulttuuriin liittyviä tapahtumia. Myös perheiden tutustumista toisiinsa voitaisiin lisätä, jolloin maahanmuuttajaperheiden sosiaalisia verkostoja saataisiin laajennettua, jotta heidän kotoutumisensa tähän yhteiskuntaan olisi helpompaa. Päiväkotien yhteisöllisyyden lisäämisellä voitaisiin mahdollisesti vaikuttaa sekä suomalaisiin asenteisiin, että edistää maahanmuuttajaperheiden kotoutumista. Tällä saattaisi olla suuri merkitys siihen, miten suvaitsevainen suomi tulevaisuudessa on. Ihmisten asenteet ovat kuitenkin yksi merkittävä asia maahanmuuttajien kotoutumisessa. Suvaitsevammalla suomella olisi ehkä paremmat edellytykset tulevaisuudessa lisääntyvän maahanmuuton haasteisiin.

Tämän opinnäytetyön yksi tärkein lähtökohta oli saada maahanmuuttajaperheiden ääni kuuluviin ja mielestämme onnistuimme tavoitteessamme todella hyvin. Kuitenkin, jos voisimme tehdä opinnäytetyössämme jotain toisin, niin olisimme voineet tehdä osan haastatteluista uudestaan tulkin kanssa, jolloin pahimmilta kieliongelmilta olisi välttytty. Olisimme saaneet näistä haastatteluista myös ehkä enemmän tietoa kuin mitä nyt saimme. Olisimme voineet olla myös aktiivisempia päiväkodin kanssa tehtävän yhteistyön kanssa. Tällä tavalla haastateltavien saaminen tutkimukseen olisi ehkä ollut vähemmän aikaa vievää ja opinnäytetyömmekin olisi valmistunut ajallaan. Lisäksi tämä tutkimus keskittyi vain Tuuliviirin päiväkotiin, joten jatkotutkimuksia ajatellen aihetta voitaisiin tutkia laajemmin haastatteleamalla useamman päiväkodin vanhempia. Tällä tavalla tutkimustulokset olisivat paremmin yleistettäviä ja asiasta saataisiin laaja-alaisempaa tietoa.

Olemme kuitenkin erittäin tyytyväisiä tekemäämme tutkimukseen ja siitä saatuihin tuloksiin. Uskomme, että ne tuovat arvokasta tietoa päiväkodin henkilökunnalle heidän toiminnastaan sekä auttavat heitä myös kehittämään omaa ammattitaitoaan. Tämä tutkimus antaa myös pohjatietoa niille, jotka haluavat tutkia aihetta jatkossa tai kehittää omaa asiantuntijuuttaan maahanmuuttajaperheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä päivähoidossa.

LÄHTEET

- Alitolppa-Niitamo, A.2005. *Maahanmuuttajataustaiset perheet ja hyvinvoinnin edellytykset*. Teoksessa Alitolppa-Niitamo, A., Söderling, I. & Fågel, S. (toim.) Olemme muuttaneet- näkökulmia mahanmuuttoon, perheen kotoutumiseen ja ammatillisen työn käytäntöihin.Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy
- Bee, H. & Boyd, D.2010. *The developing child*. Boston: Allyn & Bacon
- Bronfenbrenner, U. 1979. *The ecology of human development. Experiments by nature and design*. The United States of America: Harvard College.
- FINLEX. 2010/1386. Laki kotoutumisen edistämisestä. [Viitattu 17.12.2011] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101386>
- FINLEX. 2004/21. *Yhdenvertaisuuslaki* [Viitattu 5.5.2011] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021>
- FINLEX. 1999/493. *Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta*. [Viitattu 05.04.2010] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990493>
- FINLEX.1973/36. *Laki lasten päivähoidosta*. [Viitattu 5.5.2011] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>
- FINLEX. 1973/239. *Asetus lasten päivähoidosta*. [Viitattu 5.5.2011] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Hujala, E., Nivala, V., Parrila-Haapakoski, S. & Puroila, A-M. 1998. *Päivähoidosta varhaiskasvatukseen*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Huttunen, E. 1989. *Päivähoidon toimiva arki- varhaiskasvatuksen käytäntöjen kehittäminen*. Juväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Huttunen, E. 1988. *Lapsen käyttäytyminen ja kasvuympäristö. 1. osa: Perhe ja*

päivähoito kasvu ympäristönä. Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia N:o 20. Joensuu: Joensuun yliopiston monistuskampus.

Huttunen, E. 1983. *Perhe ja päivähoito yhteistyössä*. Pieksämäki: Kirjapaino Raamatutalo.

Jauhola, H., Bisi, A., Järvi, I. & Rusama, P. 2007. *Monikulttuurinen varhaiskasvatustoimintamalli ja työmenetelmiä*. Paintek.

Jokela, N. M. 2005. *Vanhemmuus maahanmuuttajakontekstissa –Sosiokulttuurisen sopeutumisen haasteet*. Pro gradu-tutkielma. Kasvatustieteen laitos. Jyväskylän Yliopisto. [Viitattu 17.12.2011] Saatavissa:

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/8759/URN_NBN_fi_jyu-2005171.pdf?sequence=1

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. *Varhaiskasvatusta ammattitaidolla*. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Karila, K. 2006. *kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena*. Teoksessa Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Karila, K., Nummenmaa, A.R. & Rausku-Puttonen, H. (toim.) *Kasvatustieteen vuorovaikutus*. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. 2001. *Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia*. Juva: WS Bookwell Oy.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen*. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kauppi, R. 2005. *Vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot*. Keuruu: PS-kustannus.

Könönen, K. 2007. *"Kumppanuus on tiiviimpää kuin yhteistyö" Maahanmuuttajataustaisten vanhempien näkemyksiä kasvatuskumppanuudesta varhaiskasvatuksessa*. Pro gradu-tutkielma. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Soveltavan kasvatustieteen laitos. Varhaiskasvatuksen maisteriohjelma. Helsingin yliopisto. [viitattu 21.05.2011] Saatavissa:

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/29224/kumppanu.pdf?sequence=1>

Könönen, K., Alitolppa-Niitamo, A. & Novitsky, A. 2009. *Ohjaajan opas- päivähoito ja kasvatuskumppanuus*. väestöliitto [Viitattu 27.02.2010] Saatavissa: http://www.vaestoliitto.fi/@Bin/240767/Luku_8_OhjaajanOpas3.pdf

Maahanmuuttovirasto 2010. *Maahanmuuttoviraston tilastot*. [Viitattu 20.02.2011] Saatavissa: <http://www.migri.fi/netcomm/content.asp?path=8,2754,2762>

Manninen, I. 2011. Maahanmuuttajavanhempien *kokemuksia päivähoitosta Mikkeli*-ssä. Mikkelin Ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Mikkeli. Opinnäytetyö.

Mönkkönen, K. 2007. *Vuorovaikutustyö*. Dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita Prima Oy.

Neliapila-hanke. 2006. *Ahaa- Avaimia monikulttuurisen kohtaamiseen- materiaali* [viitattu 15.04.2010] Saatavissa: <http://www.ahaa-avaimia.fi/>

Nuotio, Tuula. 2010. Tuuliviirin päiväkodin johtaja. Haastattelu 27.5.2010. Tuuliviirin päiväkot, Kuopio.

Paavola, H. & Talib, M-T. 2010. *Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa*. Juva: Bookwell Oy.

Puroila, A-M. & Karila, K. 2001. *Bronfenbrennerin ekologinen teoria*. Teoksessa Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. (toim.) *Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia*. Juva: WS Bookwell Oy.

Tuuliviirin Päiväkot. 2010. *varhaiskasvatussuunnitelma* [viitattu 20.2.2011] Saatavissa: <http://w3.kuopio.fi/stk/paivahoito.nsf/TD/060207155224977?OpenDocument&MenuItem=060207155424TN763>

Rastas, A.2005. *Kulttuurit ja erot haastattelutilanteissa*. Teoksessa Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) *Haastattelu- tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Jyväskylä: vastapaino.

Remsu, N.2006. *Tuhat ja yksi kieltä pääkaupunkiseudun varhaiskasvatuksessa- Selvitys varhaiskasvatuksen monikulttuurisuustilanteesta kunnan järjestämässä päivähoidossa pääkaupunkiseudulla helmikuussa 2005*. Helsinki: Yliopistopaino.

Sisäasiainministeriö.2011. *Maahanmuuton vuosikatsaus 2010*. [Viitattu 25.10.2011]
Saatavissa:

[http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/c5c9c16054f36515c22578e70026d4e3/\\$file/sm_maahanmuuton%20vuosikatsaus_netti_5.8.2011.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/c5c9c16054f36515c22578e70026d4e3/$file/sm_maahanmuuton%20vuosikatsaus_netti_5.8.2011.pdf)

Sosiaali- ja terveysministeriö.2007. *Maahanmuuttajatyön kehittäminen varhaiskasvatuksessa*. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:62 [Viitattu 25.10.2011]
Saatavissa: <http://pre20090115.stm.fi/ka1197970411610/passthru.pdf>

Stakes. 2008. *Monikulttuurinen varhaiskasvatus*. [Viitattu 15.02.2010] Saatavissa
<http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/monikulttuurisuus/index.htm>

Stakes. Oppaita 56. 2007. *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Talib, M., Löfström, J. & Meri, M. 2004. *Kulttuurit ja koulu- avaimia opettajalle*. Vantaa: Dark oy.

Tilastokeskus.2011. *Väestö-ulkomaiden kansalaiset*. [Viitattu 25.10.2011] Saatavissa:
www.stat.fi/tup/suoluk_vaesto.html

Tuomi, J. & Sarajärvi A.2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*.Helsinki: Tammi

Vilkkä, Hanna. 2005. *Tutki ja Kehitä*. Helsinki: Tammi

Welch, K.2009. *Family life now*.Boston: Allyn & Bacon.

**Kuopion kaupunki
Koulutuspalvelut**

Päätöspöytäkirja

Sivu 1

Päivähoidon johtaja

16.09.2010

13 §

423 / 259 / 2010

Muut

Tutkimusluvan myöntäminen / Enni Nuora ja Raisa Vinter

Savonia Ammattikorkeakoulun Iisalmen yksikössä sosionomiksi opiskelevat Enni Nuora ja Raisa Vinter ovat pyytäneet tutkimuslupaa opinnäytetyötään varten.

Työn aiheena on selvittää maahanmuuttajaperheiden kokemuksia kasvatuskumppanuudesta suomalaisessa päivähoidossa.

Tutkimusaineisto kerätään marras-joulukuun 2010 aikana tekemällä teemahaastatteluja maahanmuuttajaperheille, joilla on lapsia hoidossa Tuuliviirin päiväkodissa.

Päätös

Myönnän tutkimusluvan opinnäytetyösuunnitelman mukaisen tutkimuksen tekemiseen.

Yhteyshenkilö Kuopion koulutuspalvelukeskuksessa on päivähoidon palvelupäällikkö Pirjo Valkonen. Yksi kappale tutkimusta toimitetaan Kuopion kaupungin päivähoitotoimistoon.

Toimivallan peruste: varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden toimintasääntö 4 §.

Pekka Lindell
Päivähoidon johtaja

Tiedoksi

Enni Nuora ja Raisa Vinter
Päiväkodinjohtaja Tuula Nuotio
Päivähoidon palvelupäälliköt

LIITE 2: Teemahaastattelurunko

1.MAAHANMUUTTAJAPERHEEN KOTOUTUMINEN SUOMEEN

2.PÄIVÄHOIDON ALOITUSVAIHE

3.MAAHANMUUTTAJALAPSEN HOITOPÄIVÄ JA KASVATUS

4.KASVATUSKUMPPANUUS JA ASIOINTI PÄIVÄKODIN HENKILÖSTÖN KANSSA

